

Budapest

Ungarn.

-5-27-19

1150

Ungar. r. kath. Seel

Wien, Stephanspl

52-00-22

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

III. évfolyam 2. szám (3. Jahrgang Nr. 2.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1971 február 1.

Hűség a zsinathoz

A második vatikáni zsinat befejezésének ötödik évfordulóján, 1970 december 8-án VI. Pál pápa a világyegyház püspökeihez apostoli levelet intézett, melyet január 6-án adtak át Rómában a sajtónak. A Szentatya apostoli levelében nem akar az évfordulón teljes számvetést adni, vagy kimerítő mérleget a zsinatról felállítani, hanem inkább egyetlen fontos kérdést helyez előtérbe: vajon beteljesedtek-e azok az ígéretek, melyeket a zsinat kapcsán a világyegyház életében vártunk. A nagy tervet, mely a zsinati szövegekben nagy-szerűen nyer kifejezést, XXIII. János pápa annakidején megnyitó beszédében így fogalmazta meg: A zsinat legfőbb feladata a kinyilatkoztatott igazságok hirdetéséhez megtalálni az alkalmas kifejezési módot, hogy ezáltal sikeresen tudjuk megvilágítani a mai kor emberének a vallási igazságokat és egyúttal az erkölcsi elvekhez és parancsokhoz való ragaszkodását is megerősítsük.

VI. Pál pápa örömmel állapítja meg, hogy a zsinat fellendítette a hitéletet, amit leginkább annak lehet köszönni, hogy a hívek szeretik az új liturgiát s abban lelkesen részt vesznek. Emellett sokat használ a hitéletnek, hogy az egész egyházban tapasztalható az általános törekvés a Szentírás alaposabb megismerése s ennek folytán az evangéliumi szellem elmélyítése után. A zsinat után az igehirdetésben is jobb módszert alkalmazunk. Ezek mellett az örömdetes tények mellett sajnálatos, — mondja a Szentatya — hogy sokan megínognak a hitükben a sokféle burjánzó kétértelműségek, bizonytalanságok és mesterségesen is terjesztett kételyek hatása alatt. Vannak néhányan a teológusok sorában, akik még a legalapvetőbb hittételek körül is bizonytalanságot és kételyeket támasztanak. Így pl. téves felfogások terjednek el a Szentháromságáról, Krisztus istenségéről, az Oltáriszentségről, az egyház rendeltetéséről, a papságról, a szentségekről, az imádság szerepéről. De az erkölcsi világban is sok a bizonytalanság és kétértelműség, mivel divatosá lett kétségbe vonni a házasság felbonthatatlanságát és az emeberi élet sértetlenségét.

A pápa a bajokat előidéző okokat is felmutatja. Mindenekelőtt azt, milyen nagy veszélyt lát az ún. mitoszfosztó szentírás-magyarázat alkalmazásában. E sok bizonytalanságot szülő módszer alássa a kinyilatkoztatás tekintélyét és hitelét, ami nélkül pedig keresztény hitet és keresztény erkölcsi életet

elképzelni nem lehet. Nagy aggodalmat kelt az a törekvés is, hogy némelyek tisztán szociológiai és lélektani alapokon a mai embernek jobban megfelelő, új kereszténységet akarnak felépíteni. «Ez a modern kereszténység — olvashatjuk az apostoli levélben — megszakítaná azt a folytonos hagyományt, mely az apostolok hitével minket is összeköt, az erkölcsi életet pedig megfosztaná vallási tartalmától.» A Szentatya ezért nagy éberségre hívja fel a püspököket és azt kéri tőlük, hogy minden lehetséges eszközzel iparkodjanak gátat vetni a téves módszerek érvényesülésének és a nyomukban felburjánzó veszedelmes nézeteknek.

Természetesen nincs arról szó, mintha az egyházon belül sokan ártani akaró szándékkal foglalkoznának a hitigazságokkal és a keresztény erkölcsi elvekkel. Ezt csak igen kevés esetben szabad feltételezni s ennek a gyérszámú belső ellenségnek a tevékenysége biztosan az ismeretlenség homályában maradna, ha a világsajtó egyik része ártó szándékkal s egy másik pedig újságírói hebehurgyasággal nem biztosítana számára feltűnően nyilvánosságot. A teológusok túlnyomó többsége — azok is, akik talán tudományos elfoglaltsággal bizonytalan utakra tévednek — valóban jószándékkal iparkodnak az ateizmusba és a vallási hitközömbösségbe merülő tömegeknek megmutatni a ma felfedezhető Istenhez vezető utakat és bizonyos merész reformok gyors keresztülvitelével szeretnék megtörni az egyház iránti ellenszenvet. Ennek a nagy célnak a szolgálatában s talán még inkább az ökumenikus célkitűzések érdekében hajlandók lennének a dogmákat és erkölcsi elveket átfogalmazni.

E jószándékú törekvésekben, sajnos, szóhoz jutnak téves nézetek. Pl. a szociológusok állandóan azt hajtogatják, hogy az egyház a saját szavahihetősége érdekében szakadjon el bizonyos múltban érvényes társadalmi csökevényektől. Ez a kívánság természetes, érthető, de állandó felhánytorgatása annak, hogy az egyház a múltban beleépült a fennálló társadalmi rendbe és hagyta, hogy az uralkodó rétegek visszaéljenek a keresztény eszmékkel önző érdekeik biztosítására, már jogtalan szemrehányás és ártalmas önkritika. A történelem folyamán valóban előfordult, hogy valamely társadalmilag akkor éppen érvényes felfogást vagy berendezkedést kereszténynek neveztek, melynek különben a kinyilatkozta-

tással nem volt benső vagy szükségszerű kapcsolata. De csodálkozni lehet mégis azon, hogy ugyanakkor keresztények teljes odaadással kötelezik el magukat *ma érvényes* társadalmi berendezkedések és elgondolások mellett, talán éppen azok, akik Szent Pálnak szemére vetik, hogy nem indított forradalmat és külső felkelést a rabszolgaság intézménye ellen, vagy akik VII. Gergely pápától rossz néven veszik, hogy az államhatalom béklyója alól úgy is iparkodott az egyházat szabaddá tenni, hogy Rómának is beleszólást követelt a feudális főpásztorok kinevezésébe.

Két súlyos pápai megállapítást még megemlítek. «A legnagyobb körültekintéssel kell attól óvakodni, hogy Isten üdvözítő tervét leszűkítsük a véges emberi értelem felfogó képességére.» Vagyis a keresztény vallás kinyilatkoztatásból eredő hittitkokat is tartalmaz. A második figyelmeztetés a vallásszabadságnak idevonatkozó alkalmazására vonatkozik: «A zsinaton megfogalmazott vallásszabadság biztosítja a lelkiismereti szabadságot az egyéni döntésekben, de senkit sem jogosít fel arra, hogy arról is döntsön, vajon valamely igazság beletartozik-e az isteni kinyilatkoztatásba és hogyan kell azt értelmezni.»

A pápai levél utoljára azt hangsúlyozza, hogy a modern időkben is nagy szükség van az imádságra és az elmélyült keresztény életre. Bensőségesebb lelkiélet mellett nagyobb lesz Isten népének a kegyelmi ereje és így eredményesebben tud ellenállni a vallásellenes ideológiák nyomásának és a hitközömbös környezet befolyásának. Vagyis a keresztény vallás természetfölötti vallás, ami a vatikáni zsinatnak lényeges tanítása. A Szentatya ehhez való hűségünket kéri.

Különben a nagy izgalom és nyugtalanság helyett jó lenne, ha jobban figyelnék a történelemre, amely arra is megtanít, hogy a tudomány és a több tudás nem okvetlenül vezetnek vallástalansághoz. Néhány évtizeddel ezelőtt az ismert francia író, Robert de Flers körkérdést intézett az akkor ismert tudományos világ tagjaihoz: «Van-e ellentét a természettudomány és a vallás között?» Közel száz választ kapott s egyetlen egy sem állította, hogy a vallás és a tudomány között ellentét van. Egyszer megkérdezett, André Blondel pedig ezt válaszolta: «Ennek az állítólagos ellentétnek a hiedelme csak akkor érte el a tömegeket, mikor már rég visszavonták érett fejjel azok, akik azt az ellentétet fiatal korukban felállították.»

VECSEY JÓZSEF

Segítség!

Világprobléma. Mindannyiunk bőrre megy a környezetünk elszennyeződése. 20 év múlva pocsolya lesz a Földközi-tenger. Gyárak piszkát hőmpolygató folyók ömlenek bele. Kikötők bűzét és rothadását nyeli a hullám alsó rétegükkel megfojtják a halállományt és eltollaltanítják a sárlások szárnyát. Tavaszon fekete szuroklekvár ragad testünkre az első napkúra után. S meg! Városok sápadt lakói juldokolnak miatta. Gyárkérmények jetelek gáza lassan de biztosan sűríti a levegőben a lélegző ember számára káros anyagokat. Szeméthyegyeket termel a naponta elhasznált holmik hulladéka. Burjánzó termelőkedvünkben magunk alá szemetelünk mint a fészeklakó madár. Nagyszerű féregirtó szereink az állatok húsába s a gabona lisztjébe tárolódnak s általuk testünkbe továbbítódnak. Ez eltávolíthatatlan lerakódások, ki tudja, még milyen nyavalyákat okozhatnak. Nemzetközi értekezletek, hatástalan ankétek alalmiroznak, hogy az egyre szaporodó ember holnap életét biztosítsák a szemétdombbá váló földön.

Legalább megindult a ráébredés. Am fájdalmas, hogy senki se kongat az emberlélek elmocsarasodása miatt. Elég megvásárolni napilapunkat a bódénál s míg babrálunk az aprópénzzel, képtelenek vagyunk meg nem látni a polcok hányingert okozó trágyadombját. Tízéves gyerek belelapozhat a perverzák legsötétebb titkaiba. Sexuális csemegék kéjlegnek éhesen kíváncsi szemébe. Ideggyógyintézetek nyaldossák az ellenállás amúgyis gyenge gátjait. A moslékmódján ránkfröccsent ízléstelenség ellen nincs apelláta. Lelkiismeretlen pénzküfárok kuncogva gyűrhetik zsebre a garázdálkodásukért fizetett hasznót.

Nem múlik el nap durva atrocitások nélkül. A védtelen nagyközönség birkamódra, már már defetizmussal tűri a névtelen rablók és robbantók terrorját, az erőszakos kisebbség tirannizmusát. Nyöszörgünk a háborús vérengzések ellen — természetesen nem a támadó és gátlástalan ellenfél ellen —, gyűjtünk éhségtől fölpuffadthasú néger gyerekeknek, miközben fehérköpenyes orvosaink évenként háborús veszteséggel fölérő magyar gyereket gyilkolnak meg hideg számítással az anyaméhben. Szalonképessé vált gyilkosok kormányoznak s szemtelenségükben még a pápa fogadó-szobájába is bekéredzhetnek.

A jóléti társadalmak mindent megadnak polgárainknak. Minőségi és változatos táplálkozás következtében 4-5 cm-t nőtt az átlag magasság. Fürdőstrandokon eddig sohase látott tenyészpéldányok henteregnek a fizikai jólét dícséretéért. Azonban az a tény, hogy az amerikai életmód harmincszorosán magasabb a bengáliainál, nem jelenti, hogy harmincszorosán boldogabb is. A hirhedt amerikai vagy angol ifjúsági találkozó hordája, a dolgozó vagy gazdag szülei pénzéből randalírozó nyugtalansága bizonyítja, hogy belül mégsincs minden rendben. Valamiből menekülni szeretnének, vagy keresnek valamit, ami elveszett. Az elviselhetetlen hiányérzet az alkoholizmus mámorába, a drogok enerváló révületébe, az ismétlődő kéj görcsbe hajszolja

őket. A kijózanodás növekvő szomorúsága egyre rombolóbb ingereket követel. Természetellenes, szadista és mazochista diabolikus szertartásaikban eljutottak a rituális gyilkolásig.

Pillanatnyi széptani kanyar után térünk majd vissza a fönti erkölcsi rothadás mélylélektani alapokára. Nem vonom kétségbe az op-art, pop-art, kinetikai, stb. művészetek szerkesztőinek Jantázia-készségét. Nem kívánom, hogy 1971-ben is régi sémkék szerint alkossanak. Sőt elismerem — horribile dictu — hogy a jólesinált négerplasztika egyenlő minőségi érték lehet Raffaelloéval. Ha primitív is, de a kőkorszak egész emberségét ki tudta fejezni. Bár más módon — eszközei is mások voltak — de épp oly mélyre nyúlt ábrázolásában az, mint emez. Az imént idézett izmusok — laboratóriumok, vashegesztők, elektromos műhelyek termékei — azonban csak részt adnak egy elsántult bensőségről. A kibernetika hivatalos álláspontja nem is vonatkozik bevallani, hogy az érző, intím, lélekábrázoló, humanista, stb. szemlélet fölött elverte az idő a tizenkettőt. Tehát nemcsak kifejezőmód változásról van szó, hanem tartalmi csökkentségről is: sivár művész elüresedett tanúságtételéről. A láma, csikorgó zörejszerkezetek, neonsövény villódzása, tükrök, fények, fogaskerekek inkább technikai mint művészeti komplexumai, városligeti olcsó bazar nővőjára süllyedt műtárgyak stb. stb. egy gépileg messze előreugrott, de lelkileg kiszáradt kor produktumai. Ezért suttognak a művészetek haláláról. Az utolsó köcsög, bölény, fehér-elefant s lecsapolt vadvízeinkkel együtt eltűnik a szintérről a művész fura alakja is.

Hogy kísértő kíváncsiságot lehidegzuhanyozzunk, beülök néha a televíziós társaságba. E különös édes méreg elé, melyet azért találtak föl, hogy leneveljen a szemlélődésről. Kitenyészse a sémaembert, az egyformán gondolkodó társadalmát, a masszalényt, mely csak a hátára írott számban különbözik egymástól. Rekedthangú, üvöltő, rángatózó, félmeztelen, coitust utánzó énekesek közé egy Leonardo (még ezzel is foglalkozott) komponálta dalt iktattak be. Pici néhány soros dalocskát. Leírhatatlan a kontraszt. Mekkora mélység! Nem a mesterségesen kitenyészett csillagok eredetisége, hanem üressége ellen ágálok. A devalvált szellem lapossága ellen. Mit értene ez a közönség Dosztojevszkij, Dante, Shakespeare töménységéből; az egész kozmoszt átfogó, egész embert kutató művészetéből. Vörösmarty elszégyelte magát és dadogott ünneplői előtt. Am papírja magányában a magyar nyelv utolérhetetlen tündérekertjébe talált. Ma csak a napjaink szülte szégyenletes szó számít: kasszasiker. Frivol menedzserek kiszolgálják sivító kölykök ízléstelenségét. Jobb sorsra érdemes hallgatóságokat, akiket fölemelni lenne a hivatásuk, meztelenséggel vakítják, kígyótestek vonaglásával izgatták, addig tam-tamdobolnak elködösülő agyán, míg elkábulnak, hörögnek és vinnyognak, föltépi a páholy karfapostóját és maszturbációba esnek.

Ki szólaltatja meg a szírnákat? SOS! Mentsetek meg lelkeinket. Olykor felsőhaj-

tunk, milyen kár, hogy a civilizáció elnyomta őszallati őstőneinket, eltompította érzékszerveink élességét. Sokkal féltelmesebb rothadás, hogy értékesebb felünket, szellemi énünket fojtogattja a közszükségleti cikkek nővőjára süllyedt értékítélet, a fogyasztói olcsó átlagszemlélet, a divat csak napra szóló világnézete. H. G. Wells «Szép új világá»nak alfabetázott típusai vannak alakulóban; bezabálni a számot s az értekek gyönyörén túl semmi sem számít. A malacöröm az élet létjogosultsága.

A száguldó kocsiblakkból csak a kanyarokat és útjelzőket figyelőnek nincs módja ráfeledkezni a természetre, leülni az assisii dombhátra s várni, míg a táj, a genius loci elragad és a lankák hajlatába írt érzések mesélni kezdik, amit Szt. Ferenc lelkebe inspiráltak. Hajókirándulások zajongó gépzenétől elsüketült csoportjai nem hallgatódznak a morajló, csattanó, csörgő, sistergő, kihagyó és újra erősödő hullámverés monotonijában, hogy megvárják a Végtelen zuhanását és simogatását. Félhomályos mulatók mámor és kéjbe fáradt-tekintetű, semmibe bámuló roncsai, ha kilépnek a csillagos ég alá aligha döbbennek rá az ember semmisségére s ugyanakkor a Láthatatlannak beszélni tudó és szótértő nagyságára.

Eljutottunk az utolsó szóhoz, az eddigiek kiindulópontjához: az elszennyeződés legszomorúbb szimptomájához, a vallásos élet sorvadásához. Szerb Antal irodalomtörténetéből fájdalmasan kiviláglik, hogy minden nép kultúrájának az elhalása a hitvilágának megintásával kezdődött. A középkor óta állandó dekrescendóban lévő kereszténységünkért aggódom. Persze, hogy berozsdásodnak hajlamaink, melyeket a trascendens és misztikum vonzottak, a gépek csavarjává vált, gyárhangya életmód falanszter emberévé, aki nem talál időt a napi újságokon túl, lelke nővőtartására. Primitív fejszkalpolók mitoszsképesége, tévedéseikkel együtt is, színesebb volt a betontömbök kedvetlen unalomba sápadt robotolójánál. Egyiptom sziklatemplomai, Mózes csipkebokra, Sokrates bölcsessége, az evangéliumok virányai, Szt. Ferenc poézise vonalából kisiklott önrombolás miatt jajongok. Ki segít, hogy emberek maradhassunk? Ha a hivatottak is a szennyes árral sodortatnak.

PROKOP PÉTER

Állj meg és segíts!

Farsang van! — Hólepel borít erdőt, mezt és háztetőt. Meleg szobában báli programot, koncert- és színházi műsort lapozunk. — Elismeréssel olvastuk 1-2 magyar újságunkban talán az erdélyi árvízkárosultaknak eddig nyújtott segítségről a beszámolót. — Csodálattal adózunk a müncheni fogorvos családjának, valamint a másik müncheni segélycsapat példás munkájának; az esseniek kétszeres, áldozatos utazásának, akik maguk 2-3000 takarót, lepedőket, gumicsizmát, ruhát osztottak szét Szatmárott, Marosvásárhelyt, Désen. De eszünkbe jutnak-e fűtött szobánkban azok, akiknek nincs fűtött szobájuk, dideregnek, éheznek és rongyosak, mert eddig semmit sem kaptak?

A többszáz ezer nyugaton élő magyarság eddig kb. 7-8-10 ezer ínséges honfitársának nyújtott segítséget a több százezer mindenüket elvesztettek közül. Amennyire csak örülni lehet az eddig nyújtott segítségnek, annyira elgondolkoztató, sőt megdöbbentő, hogy miért nem több az?

Tudni kell, hogy az eddig nyújtott segítséget is szervezetek, közületek, egyesületek adták legnagyobb részben. Itt meg kell állanunk és gondolkoznunk. Mindannyiunknak önmagában fel kell tennie a kérdést: Van-e bennem egyszerű emberi együttérzés, felelősség és szolidaritás velük szemben? — Van-e bennem áldozatkészség értük? — Mit adtam eddig? — Főként milyen áldozatot hoztam értük? — Egyikünk sem álltathatja lelkiismeretét azzal; már adtam egyszer 5-10-20 márkát, frankot, sillinget, dollárt; adtam ruhátáram feleslegéből (talán éppen olyat, amit meguntam, vagy amit már úgy sem használhatok (nem elég ez?? — Nem elég, Testvér!!! Nem elég!!!

Vagy éppen azzal altatod el lelkiismeretedet; nem biztos, hogy megkapják adományom; elveszi az állam és én nem segítem az államot.

A hozzánk is befutott sokszáz köszönőlevél, átvételi elismervény igazolja, hogy az egyénileg küldött adományainkat a címzettek személyesen átvették. A sokszáz köszönőlevél mellett jelenleg is több ezer olyan család és egyén neve, címe és adatai vannak birtokunkban, akik eddig még semmit sem kaptak. Ezek ínsége, sorsa, nyomorúsága egyikünk előtt sem lehet közömbös sem ma, sem holnap!

Tedd te is azt, amit lelkészeid tesznek, akik havi fizetésük min. 1%-át egy évig felajánlották az erdélyi ínségek támogatására. Ezt te is megteheted!

Hamar vége lesz a farsangnak s jön a nagybőjt, a magabaszállás, a magabaszállás a befelé-fordulás ideje. Nem kívánatos, hogy csak neked legyen húsvédod, feltámadásod, pünkösti örömed és nekik nem! Ők pusztulhatnak tovább a te közömbösséged miatt is?

G o n d o l k o z z — és tedd inkább ma, mint holnap, amit megtehetsz, hiszen lehet, hogy holnap már nem is teheted meg!

Add vagy juttasd el lehetőleg pénz- vagy más természetbeni adományod is lelkészeiden keresztül. Ők eljuttatják a te segítséged is hozzánk, akiknél a legrészletesebb nyilvántartás van az erdélyi ínségesekről, akiknél összpontosul a segélyezés és adminisztratív kiadások nélkül jut el a te adományod is a legjobban rászorulóknak.

Ahhoz azonban, hogy segítségünk konkrét legyen, szükséges tudnunk — az olvashatóan leírt név és pontos cím mellett — az illetők vagyoni helyzetét, életkorukat, testalkatukat, családi állapotukat s ha gyermekek is vannak, akkor azok számát, nemét és korát. Kérünk mindenkit, hogy címeiket csak ezen adatokkal felszerelve küldjenek el hozzánk.

Erdélyi honfitársaink ínségét és segítségre szorultságát igazolja még az a tény is, hogy a román állam a vámmenteséget f. év március 31-ig meghosszabbította.

PAULAI KÁROLY

A rendszer embertelen ma is

Az elmúlt év végén világszerte sok városban tüntettek a burgosi és a leningrádi politikai perek halálos ítéletei ellen. A tiltakozók sorából nem hiányoztak a katolikus egyház főpapjai és mozgalmi vezetői sem. Spanyolországban egyenesen ezek jártak az élen. Münchenben és Linzben a katolikus tüntetők nemcsak a két eset ellen tiltakoztak, hanem hangoztatták, hogy elítélnek minden terrort és igazságtalanságot, akár Keleten akár Nyugaton kövessék el azt. A Pax Romana nemzetközi jogi bizottsága pedig még kifejezetten is felemelte szavát a magyarországi letartóztatások ellen és nyomatékkal felhívta a nemzetközi szervezeteket, hogy kíséreljék figyelemmel az emberi jogok elnyomását Budapesten is. Azután felsorolták a legújabban letartóztatott papok és munkatársaik nevét: Hageman Frigyes, Tury Lajos, Galambos, Somogyi Sándor, Török, Deskár Balázs. Ezeket — állapítják meg a katolikus jogászok — azért tartóztatta le a rendőrség és azért tartják fogóságban őket, mert vallási és filozófiai kérdésekben hozzájuk forduló fiataloknak eligazítást adtak.

Mit jelent ki az emberi jogok deklarációja?

Az Egyesült Nemzeteknek az emberi jogokról szóló nyilatkozata 18. szakaszában kimondja: «Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismereti és a vallásszabadsághoz.» Tehát mindenki szabadon nyilváníthatja véleményét, gyakorolhatja egyénileg vagy közösségben a vallását, terjesztheti hitét és résztvehet az istentiszteleteken. A magyarországi hatóságok — mondják a nemzetközi katolikus jogászegyesület képviselői — azért tartóztattak le papokat és hívőket, mert ezeket az ENSZ közgyűlése által ünnepelesen elfogadott jogait gyakorolták. A letartóztatásokkal tehát súlyos sérelem esett az emberi személy méltóságán. Tettüket még inkább el kell ítélni, ha meggondoljuk, hogy e papok élethivatásul az evangélium hirdetését vállalták, a fiataloknak pedig, akik hozzájuk fordultak, szintén alapvető emberi jogok, hogy tanulhasanak és hivatott nevelők tanítsák őket.

Eppen ezért — folytatja a nemzetközi jogászegyesület nyilatkozata — aki megtiltja a lelkészeknek, hogy a hozzájuk forduló ifjúságnak eligazítást adjanak vallási és világnézeti kérdésekben, élethivatásuk gyakorlásában akadályozza meg őket. Ezután arra hívják fel a nyugati világ szervezeteit, hassanak oda, hogy a budapesti kormányzat bocsássa szabadon az ártatlanul letartóztatottakat s ha ezt nem sikerül elérniük, akkor követeljék, hogy nyilvános tárgyaláson adják meg nekik a szabad védekezés lehetőségét és biztosítsák azokat a jogokat, melyek a bírósági tárgyalások alatt a védelmet mindenütt megilletik.

Egyetemistákat gúnyolnak vallási meggyőződésükért

Budapest eddig még egyetlen szót sem szolt a szeptember 10-én végrehajtott letartóztatásokról és a velük kapcsolatos sorozatos házkutatásokról. A zaklatások persze még mindig folynak és le nem tartóztatott papokat és diákokat többszöri kihallgatásra rendelnek be

a rendőrségre, ahol durva bánásmód közben a fiataloktól azt követelik, hogy a papok ellen szóló rágalmozó jegyzőkönyveket írjanak alá. Legtöbb esetben megbélyegző homoszexszualitás vádját szeretnék rájuk sütni. Az a benyomásunk, hogy a kereszténység ezeréves jubileuma és a Szent István millennium felébrésztette és mozgásba hozta a 25 év alatt annyiszor megalázott és visszafojtott keresztény öntudatot Magyarországon. A kereszténység gazdag tartalma mellett silánynak és jelentéktelennek tűnik az ifjúság előtt a marxizmus sivársága. Nyilván, hogy ez izgatja a rendszer urait s ezért kell a megfélemlítés eszközeihez nyúlniok. Igen sok esetben nyúlnak a gúny fegyveréhez is s főleg az egyetemi ifjúság soraiban becsmérlik a vallásos meggyőződésüket. De úgy látszik, a fiatalokban is van bátorság és nem hagyják szó nélkül a bántó és nívótlan gúnyolódásokat.

Január 4-én a Budapesti Rádióban kívülről jövő telefonhívásokra is válaszoltak a stúdióból a «Különleges Tudakozó» című műsor keretében. Egy egyetemista is felhívta a stúdiót és a következőket adta elő: «Az Eötvös Lóránt Tudományegyetem természettudományi karán egy hallgatónak nehézségei támadtak vallási meggyőződése miatt. Ez abban nyilvánult meg, hogy az ösztöndíj-kérelemhez csatolt és az évfolyam által készült jellemzésbe a hallgató vallásos magatartása is belekerült. Az évfolyamvezető tanár, aki KISZ ügyekkel is foglalkozik, az egész évfolyam előtt becsmérlőleg nyilatkozott az illető diák meggyőződéséről és az illető diák meggyőződésének kigúnyolásával egyöntetű megdöbbentést váltott ki. Most általánosságban gyakran hallhatunk ilyen esetekről.»

A riporter figyelemelterelő válaszában sietett megjegyezni, hogy az eset nem jellemző, csak előfordul. Közben elismert még annyit, hogy az egyetemeken természetesen marxista világnézeti szakemberek nevelésére törekszenek. Persze egyáltalán nem kétséges, hogy a telefonáló bátor egyetemista a riporternél jobban tudja, milyen durva gúnyolódások érik gyakran a magyar egyetemeken a hallgatókat vallási meggyőződésük miatt.

Az esetek aláhúzottan hangsúlyozzák, hogy szelidülhet valamit a módszer, de maga a marxizmus-leninizmus nem humanizálódik.

FABIAN KÁROLY

Strassburg. 1970 november 29-én megalakult Strassburgban az *Európai Szabad Magyar Kongresszus* azzal a céllal, hogy Magyarország felszabadulásáig képviselje «a magyar népnek az 1956-os szabadságharcban kinyilvánított akaratát, amíg az ország szabad választások útján kifejezheti szabad akaratát és kiküldheti képviselőit az európai nemzetközi politikai, gazdasági és kulturális szervezetekbe». A Szabad Magyar Kongresszus elnökévé *Dálnoki Veress Lajost*, első alelnökévé *Mgr. Dr. Közi Horváth Józsefet*, második alelnökévé *Dr. Fáy Gedeont* választották. Ügyvezető titkár *Dr. Makra Zoltán*, jegyzők *Farkas László* és *Dr. Liszka Nándor*. A Kongresszus székhelye London. Az elnök címe: 332 High Holborn, London W. C. 1.

Szerencsés ország

A portugál nép zöme abban a hitben él, hogy az első világháború óta Mária különös pártfogását élvezi és ezt még a lissaboni pátriárka is fönttartás nélkül hirdeti, jóllehet hosszabb ideig a történelem tanára volt a coimbrai egyetemen, tehát mestersége a tudományos gondolkodás. Azért is sokáig nem vette komolyan a fatimai eseményt, amíg tüzetes vizsgálat után kénytelen volt a tények előtt meghódolni. Később az ország primása lett és a fatimai mozgalom kimagasló apostola.

Lisszabon a világ egyik legszebb városa, a Tajo folyam két partján fekszik, de annak az öble olyan széles, hogy csak legutóbb tudták áthidalni és ez a mérnöki remekmű ma a legnagyobb Európában. Am ennél is jobban megragadja a figyelmet Krisztus Király óriási szobra, amely hatalmas hegyfokon áll és több mint 110 méter magas. 1940-ben fogadta meg a nemzet, hogy ezt fölállíja, ha el tudják kerülni a háborút. Ez a jelképe annak a hitnek, hogy Portugália a fatimai jelenés óta a Gondviselés különös oltalmát élvezi. Amikor ezt 1959-ben fölavatták, újból fölajánlották a hazát Jézus és Mária szívének.

A hitetlen persze szánakozó mosollyal kérdezi: mit használ a politikában ez a költséges jámborság, amikor a földön minden kérdést a fegyver, a pénz meg a szerencse dönt el? A tények azonban mást mondanak, ha valaki elfogultság nélkül szemléli azokat. 1910-ben megszűnt a portugál királyság, miután az uralkodót megölték és a forradalmi párt megcsinálta a köztársaságot. A szabadkőműves páholyok lettek az ország urai, 1926-ig tízenöt forradalom történt és ötvenegy kormány követte egymást, ám ezeket nem szavazás buktatta meg, hanem az ügyü meg a gépfegyver. Az uralkodó pártok vadul marakodtak egymással, de a vallás meg az egyház ellen összefogtak és az volt a cél, hogy két nemzedék múlva a keresztény hitnek nyoma se maradjon a nép lelkében. A szervezeteket föl-oszlatták, javaikat elrabolták. Csak 1917-ben 111 templomot fosztottak ki és ilyenkor többnyire az Oltáriszentséget is meggyalázták, a kormány és a rendőrség pedig legalábbis a fővárosban szó nélkül elnézte az aljasságot. Az iskolában kimondottan hittagadásra oktatták az ifjúságot és a gyermekek az utcán gyakran e jelszóval tüntettek: Sem Isten, sem vallást nem akarunk. Amikor Portugália belépett a háborúba, néhány képviselő azt merte javasolni, hogy a harcoló katonáknak adjanak lelkészeket, mire a kormány lapja azt válaszolta: sokkal jobb volna gitárokat küldeni nekik. Püspököket, papokat önkényesen száműztek és csak három papnevelőt engedtek működni. Minden téren teljes volt a zűrzavar 1917-ig, amikor Pais Sidonio lett a kormányelnök, aki megszüntette az egyház üldözését és biztosította a vallás szabadságát, de egy év múlva őt is meggyilkolták. Utána ismét a civakodó pártok uralkodtak, fölborult a rend és az állam eszűszott a gazdasági esőd felé. Végre 1926-ban a türelmét vesztett nép megtámadta a szabadkőművesesség központját, erre a katonaság is fölkelte és minden vérontás nélkül kézbe vette a hatalmat. Az

államnak már nem volt semmi hitele, a kamatláb 15 százalékra emelkedett és a Népszövetség arra készült, hogy angol gyámság alá helyezi Portugáliát. Akkor bízták Salazar egyetemi tanárra a pénzügyet és ő két év alatt legyőzte a válságot, a pénz megint szilárd lett és az ország a gazdasági fejlődés útjára lépett. E káprázatos fordulathat legfőbb magyarázata abban van, hogy a fatimai esemény után megmozdult a nép, fölcsudott az erkölcsi ájultságból, amelyet a szabad gondolat darabontjai idéztek elő. A zsarnokságtól guzsbakötött hit fölébredt, a hívek rájöttek, hogy a bátorság kötelező erény és a birkák reszkető türelme nagy bűn. Mária csak azt hirdette: imádkozzatok és tartsatok bűnbánatot, ámde ebből országos mozgalom lett, a nép pedig fölismerte a maga erejét, amely az erőszak és ravaszság minden korlátját letörte. Salazar nyíltan bevallotta, hogy enélkül nem sikerült volna a gazdasági reformot végrehajtani.

A fatimai történetben nagy szerepet játszik a fölajánlás Mária szívének, de erre majd bővebben visszatérünk. Itt csak azt említjük, hogy 1931 májusában a nemzeti zárandoklaton a püspöki kar fölajánlotta és Mária szívének szentelte Portugáliát, hogy oltalmazza meg hazájukat minden bajtól. Egy hónappal előtte bukott meg a királyság Spanyolországban és talán már sejtették, mekkora veszély fenyegeti őket nemsokára Madrid felől. Öt év múlva ugyanis kitört a szomszédban a borzalmas polgárháború, amelyben legkevesebb egy millió ember halt meg. A forradalmi kormány mindent elkövetett, hogy Portugáliát is lángba borítsa. Ügynökei úgy működtek mindenfelé, hogy Salazar ellen három gyilkos merénylet is történt, de az ádáz ellenség minden igyekeve esődöt mondott és az ország teljes nyugalomban dolgozott tovább. Amikor a spanyol tűzvész kitört, a püspöki kar éppen együtt volt lelkigyakorlaton Fatimában és megújította a régebbi fölajánlást. Ezt a következő évben adták tudtára a nemzetnek, de azt is közölték, hogy ugyanakkor fogadalmat tettek: ha a fenyegető veszélytől szabadulnak, országos zárandoklaton köszönik meg Mária oltalmát. Mihelyt spanyol földön megszűnt a háború, 1938 májusában fél millió ember ment Fatimába hálát adni, a többiek pedig otthon csatlakoztak hozzájuk az imádságban. Ebből is kiteszik, miért hiszi a portugál nép, hogy a fatimai jelenés óta a Szűzanya megvédi minden bajtól.

Nemsokára azután kezdődött a második világháború s míg ez tartott, mind Amerika, mind Hitler legalább tízszer kísérlete meg, hogy Portugáliát bevonják a harcba, vagy azzal fenyegették, hogy megszállják, ha minden áron semleges akar maradni. Az egész Iberiai félsziget népeit megszállta a rémület, amikor a német páncélos hadosztályok ünnepelesen bevonultak San Sebastianba. 1940 december 31-én Hitler ezt írta Mussolininek: Minden előkészület megtörtént, hogy január 10-én átlépjük a spanyol határt és február közepén elérjük Gibraltárt. Hitler azonfelül meg akarta szállni a portugál kikötőket is, hogy úrrá legyen a Földközi tengeren és az

Atlanti óceán keleti részén és így Angliát kiéheztesse. A hadseregben nyolc hadosztály volt és 2000 repülő Richthofen vezetése alatt. Egy hadosztály föladata volt Caceresből előnyomulva gyorsan elfoglalni Lissabont és Portót, hogy megelőzzék az angol partraszállást. Akkor volt a veszély, hogy a portugál kormány már menekülni készült az Azori szigetekre. Akkor mondta a bíboros Salazárnak: Portugália nem sodródik a háborúba, mert fölajánlotta magát Mária szívének, az elnök azonban erre azt felelte: az adott helyzetben ez szabályszerű csoda lenne. Mégis az történt, amit a főpap állított. Ezért került az a roppant arányú szobor a városban levő hegy ormára. Köszönet Istennek és intelem az országnak.

Az is föltűnő, hogy a néhai portugál gyarmatokon néhány kisebb zavargást kivéve — ezeket jórészt kívülről szítják és fegyverzik — a bennszülöttek zöme egyáltalán nem akar elszakadni az anyaországtól, mert az afrikai néger olyan polgárjogot élvez a közös hazában, mint a coimbrai egyetem tanára. Brazília ugyan önálló lett, ám a nyelv és műveltség azonos maradt és zavartalan a rokoni viszony a két állam között. Jól tudjuk, mennyi vér folyt Indiában és a francia gyarmatokon, mielőtt fölzsabadultak, Portugália ebben is szerencsésebb volt.

***

Ha számba vesszük e tényeket, nem lehet csodálkozni azon, hogy a portugál nép hisz a csodában, hiszen az ellenkezője volna valószínűtlen. Az ilyen hit pedig roppant erőt ad a léleknek további munkára, nagyobb buzgóságra főleg akkor, ha általános.

Ha valaki azt kérdezi, miért élvezi éppen Portugália e kiváltságot, erre csak azt mondhatjuk: Isten egyrészt föltétlen úr és korlátlanul szabad, vagyis azt a népet választja ki a többi közül, amelyet akar, másrészt pedig az a szokása, hogy hatalmát a kicsinyeken mutassa meg. A Gondviselés a titok homályában cselekszik, de sohasem szabad feledni, hogy a titok a legmélyebb valóság. Finom szellem kell ahhoz, hogy valaki a történelem embertelen zűrzavarában meglássa az isteni jelenét föl villanó fényeit, amikor az előtérben mindig az erőszak meg a ravaszság sikerei pöffeszkednek és kábítják a bamba tömeget. Vad tréfa kell az új pokolnak, így jajdult föl valamikor jogosan egy magyar író és az ilyen világban csak a hősök tudnak helytállni a csöcselék zsarnoksága ellen, ám a hitnek mindig van annyi bizonyossága és fénye, amennyi a hívőnek elég és mindig van körülötte annyi homály, amitől a hitetlen elvakul, mert a hitnek csak akkor van erkölcsi értéke, ha szabadságból születik. Csak azt vagyok köteles hinni, amit Isten kinyilatkoztat, de azért azt is mondhatjuk: szerencsés az ország, amelynek hitét Mária különös oltalma is erősíti. A magyar történelem sokkal zordabb és véresebb, mint a portugál nemzeté és Petőfi mégis azt hirdette: Isten csodája, hogy még áll hazánk.

A szabadság demokratikus vadhajításai

Körülbelül négy évvel ezelőtt figyelemreméltó döntést hozott a hesseni alkotmánybíróság; nem lehet megkívánni egy hitetlenségben nevelt gyermektől, hogy jelen legyen osztálytársai imádkozásánál. Így szól a bíróság ítélete és ettől kezdve hallgatnia kellett minden gyereknek és tanárnak, mert egyetlen egy tanuló szülei fölöslegesnek, sőt egyenesen károsnak tartják az imádkozást. Egészen érdekes volt a megoldás is: Így kellett dönteni — mondta a bíróság, — mert az alkotmányban lefektetett jog védi az egyes ember, tehát a kisebbség lelkiismereti szabadságát is.

De hogy áll a dolog a lelkiismereti szabadság védelmével, ha a pornográf iratok terjesztéséről van szó? A lakosság jókora része, még hozzá az ép és egészségesen gondolkodó része undorral és megbotránkozva tapasztalja azt a manipulációt és az otromba nyílt prostitúciót, amit a profithiének a lemezletelt ember testtel üznek. Itt miért nem áll mellénk a bíróság? Avagy az alkotmányban lefektetett lelkiismereti szabadság csak az imádság dolgában védi az egyéni véleményt, a «porno» világában viszont már nem, mert itt a lelkiismeretnek nincs s nem is lehet szava, itt csak a sajtószabadságnak vannak jogai?

Egy igazságügyminiszter úr engedélyezni kívánja a pornográfia szabad terjesztését. Megokolás: az ország polgárai elég «érettek» már, hogy erkölcs dolgában ne kelljen gyámkodni fölöttük. De az ország polgárai elég érettek már ahhoz is, hogy rablókat, gyilkosokat és örülteket széles ívben kerüljék s az állam mégis rendőrséget, bíróságokat, börtönöket és zárt elmeógyógyintézeteket tart fenn. Az ország polgárai elég érettek, hogy bűzös levegőben orruk elé zsebkendőt tartsanak, hogy szennyes vízű folyókban és tavakban ne fürödjének, — az állam mégis mindent elkövet, az ipar kénytelen milliókat kiadni a levegő és a vizek tisztántartása érdekében.

Mi ez, ha nem örökös és gyámkodás a polgárok élete, egészsége és biztonsága fölött? Miért ne lehetne a törvény erejével és szankcióival örökösni és gyámkodni a polgárok erkölcsi világának épsége és tisztasága fölött? Miért húzódik vissza az államhatalom az elefántcsonttoronyba és a polgárok «érettségére» hivatkozva, — no meg természetesen a sajtószabadságra, — kész megengedni, hogy egyesek («a pénznek nincs szaga» elv alapján) aláássák és megfertőzzék perverz hajlamaik és fantáziájuk szüleményeivel a szexuális dolgokban — még egészségesen gondolkodó emberek lelkét?

Ha a miniszter úr jobban ismerné önmagát, tudná, hogy az embert sohasem lehet annyira szabaddá tenni, hogy ne szorulna védelemre — önmaga elől. «Ha pokollá akarod tenni az ember életét, tedd egészen szabaddá!»

Az Interpol (a rendőrség nemzetközi együttműködése) legutolsó brüsszeli ülésén a tagállamok képviselői kérték dán és svéd kollégáikat, akadályozzák meg a pornográf iratok külföldre való szállítását. De ezek azt válaszolták, nem tehetnek semmit, mert náluk ez az «irodalom» megengedett.

Több olasz város poltája most aztán úgy segít magán, hogy a Dániából és Svédországból érkező küldeményeket cenzurázzák mind-

addig, amíg ez országok kormányai be nem tiltják az effajta «irodalom» exportját. — Kérdés azonban, hogy még előbb nem akasztanak-e valamilyen formában pert a szegény postások nyakába a levélutókat alkotmányában lefektetett jog szándékos megsértése miatt.

A szabadság életszükséglet, — az egész ember javát, életét, lelki-szellemi kibontakozását szolgálja, ha felelősségtudattal párosul. Ha hiányzik ez utóbbi, sirásója lesz egyénnek, társadalomnak, kultúrának. Nem vagyunk már mi is ezen az úton? Fontolja meg mindenki, minden ember és minden emberi közösség, nem kellene-e az ember élete és jövője érdekében — még az alkotmányos jogok ellenében is — inkább megnyirbálni a szabadság vadhajításait, amíg nem késő?!

MEGYESI ANDRÁS

ZARÁNDOKLAT FATIMÁBA

A szabad világ magyarsága a Szent István Jubileummal kapcsolatosan zárandoklatot rendez Fatimába 1971 augusztus 11-16-ig.

A zárandoklatra vonatkozó irányárnak egyelőre a következőt tudjuk megadni: zárandoklút Baselből Lisszabonba és vissza repülővel, Lisszabonból Fatimába autóbusszal, ott szállás és teljes ellátás; indulás Baselből augusztus 10-én, visszaérkezés Baselba aug. 17-én hajnalban, összköltség 564.— DMárka.

A másik lehetőség az utat autóbusszal megtenni. Ind. Baselből aug. 8-án, visszaérkezés Baselba aug. 20-án, összköltség 642.— DM.

A zárandoklat szervezői: Svájcban P. Cserháti Ferenc, berni magyar lelkész (CH-3007 Bern, Sulgeneckstr. 7.); Németországból pedig P. Szöke János, stuttgarteri magyar lelkész (D-7000 Stuttgart, Wera Str. 63).

A Simonis- eset

Egy lelkipásztornak, Dr. Adrian Johannes Simonis-nak rotterdami megyéspüspökké történt kinevezése heves támadásokat indított el a sajtóban és a rádióban mind VI. Pál pápa mind a kinevezett ellen. A rotterdami egyházmegyei tanács 21 szavazattal kettő ellenében és két tartózkodással a következő határozatot hozta: «Félő, hogy Simonis kinevezése az ellentétek kiegyenlíthetetlen kiéleződéséhez vezet, ami megnehezíti az egyházmegye kormányzását és magukat a híveket is egymás ellen fordítaná.» Az egyházmegyei tanács szerint a pápa az új főpásztor kinevezésével «nem volt tekintettel az egyházmegye sok hívének sem elgondolására és érzésére, sem felfogására és kívánságára.» A Vatikánnak nyilván az volt a szándéka, hogy «éket verjen a hollandiai püspökök közé» és «feltartóztassa azt a demokratikus fejlődést, mely a holland egyházban a püspökök támogatásával nagyszerűen megy előre».

A nyilatkozatban nics arról szó, hogy Simonist azért nem fogadják el, mert «konzervatív»-nak tartják. De ezt az igazi okot írják körül, amikor az egyházmegyei tanács határozatában arról szól, hogy Simonis «nem képes felmérni a problémákat», «egyoldalúan gondolkodik» és «nincs érzéke a kollegiális iránt».

A támadások eléggé eltorzították a kinevezett püspök egyéni arcát. Az olvasók német lapokból is olyan benyomást szerezhetek, mintha VI. Pál pápa egy jelentéktelen és érdemtelen lelkészt nevezett volna ki püspökké, csak azért, mert ez ellenáll a haladásnak, míg a többi jelölt elkötelezte magát a haladás mellett.

De Simonis nem egy jelentéktelen személy, hanem egy nagyon értékes és sokoldalú lelkipásztor. Most 39 éves és 1957-ben szentelték pappá. 1966 óta káplán Hágában. A pápai biblikus intézetben tanult Rómában és ott is avatták doktorrá. Kíváló szentírástudós és magántanár Amsterdamban, ahol az egyetemen valláspedagógiai és szentírástudományi előadásokat tart. Közben tagja lett a rotterdami káptalannak is. A holland lelkipásztori zsinaton a harmadik, negyedik és ötödik ülés-

szak alatt a tanácskozásokon mint a püspöki kar megbízottja vett részt. 1968 óta tagja a rotterdami egyházmegyei lelkipásztori tanácsnak.

A lelkipásztori zsinaton kifejtett tevékenységét most utólag hamis megvilágításba igyekeznek helyezni. Valójában Simonis következetesen elutasította a zsinat alatt, hogy őt bármelyik frakcióba is besorolják. Hangoztatta, hogy csak saját nevében beszél és csak arra törekszik, hogy a második Vatikáni Zsinat döntéseit helyezze a szükséges megvilágításba, amikor szembe került a zsinaton képviselt irányzatokkal. Magáról a vatikáni zsinatról úgy nyilatkozott, hogy azt nem «befejtésnek», hanem inkább «kezdetnek» tekinti. Annakidején felszólalásait építőnek ítélték meg még ellenfelei is.

Alaptalan az az állítás, hogy Simonisnak nincs tábora az egyházmegyében. A rotterdami egyházmegyei tanács, amikor megüresedett a püspöki szék, körkérdeésben kérdezte meg az egyházmegye tagjait: milyen tulajdonságokkal rendelkező új főpásztort kívánnak és véleményük szerint ki felel meg kívánalmuknak. A beérkezett kérdőívek alapján Simonis került a második helyre és első helyre az egyházmegyei papság köréből. Ennek ellenére Simonis az egyházmegyei tanács által felterjesztett jelölő listán az utolsó nyolcadik helyen szerepelt. A három jelöltet tartalmazó káptalani jelölő listára pedig Simonist egyáltalán fel sem vették. Bár jogilag senkit sem köteleznek ilyen körkérdeésekre adott válaszok, mégis nyilván ellentétbe került önmagával az egyházmegyei tanács, amely a «demokratikus irányzat» mellett kötelezte el magát, de a körkérdeésekre adott válaszokat nem vette figyelembe.

A pápa döntését Rómában nyilvánvalóan alaposan megfontolták, hiszen a kinevezéssel egy teljes évet vártak. Olyan kísérletekről is hallani, hogy Simonist visszalépésre szeretnék bírni. Ő azonban úgy nyilatkozott, hogy hivatalát átveszi, teljesen tudatában annak, milyen ellenségeskedések és nehézségek várnak rá.

A cikket a nagytekintélyű, Kölnben megjelenő Rheinischer Merkurból vettük át.

Könyvet a polcra!

Számos esetben találkozunk a mindennapi életben statisztikai adatokkal, vagy körkérdések eredményeinek ismertetésével. Ezek olvasása közben sokszor meg is döbbenünk. Ezek a beszámolók néha káprázatos pontossággal megírják, előre megmondják, milyen irányt vesz a politikai élet, vagy milyen lesz a gazdasági fejlődés. Ma már az Egyház is kihasználja a modern közvéleménykutatás ilyen formáját, mert tisztában akar lenni a hívek lelki igényeivel. Ilyen adatokra építve állítják ma össze Nyugat-Németországban az országos katolikus zsinat tárgyalásra kerülő pontjait.

Egy nyugatnémet könyvkiadó és több könyvtár hasonló módszerrel állapította meg, hogy az ország fiatalságának (14-25 évesek) több mint 50 %-a rendszeresen olvas ifjúsági, tudományos, ismeretterjesztő és szórakoztató könyveket. A körkérdés eredményeként olyan könyveket bocsájt a piacra, amelyek a fiatalok igényének meg is felelnek. Az olvasógárda 59 %-a a könyveket városi, vagy magánkönyvtárakból kölcsönzi. Kétségtelen, az olvasó fiatal egy jó könyv által nemcsak ébredő, vagy alakulásban lévő ismeretét akarja fejleszteni, hanem romlatlan kritikai érzéssel biztosabban akarja látni a társadalmi, történelmi és vallási összefüggéseket is.

Ne rombolót...

Amint az egészséges testápolásnak vannak szabályai, amelyeket nem lehet súlyos következmények nélkül elhanyagolni, úgy a szellemi élet fejlődésének is vannak igényei, amelyeket figyelmen kívül hagyni szintén súlyos következménnyel járna. A fiatalok lelki fejlődése átmeneti, vagy állandó törést szenvedne, ha a szellem hígéniájának alapszabályait elhanyagolnánk. Amikor a szülők gyermekeiknek ruhát, vagy iskolai felszerelést vásárolnak, a jelen divat gyakorlatiassága és az ár mellett arra is gondolnak, hogy a minőség is jó legyen. Nagyon helyesen. A fiatalok szellemi élete kezdetén, amikor könyvet kérnek, vagy kezükbe veszik azt, már nincsen ilyen nagy körültekintés. Téves lenne a könyv belső tartalmát összetéveszteni annak külső formájával: a tetszetős kivitelezés, a szép képek és esetleg egy felkapott író nem jelenti mindig azt, hogy az megfelelő és tartalmilag jó. A mi korunkban sokkal nagyobb a veszély, mint pl. húsz esztendővel ezelőtt, hogy a szellemi fejlődésben lévő fiatalok kezébe nem mindig nevelő hatású könyvek kerülnek. Ennek több oka van. Egyik lehetne talán az, hogy a könyvpiacra megjelent több híg lére engedett olvasmány, amely az ifjúságnál nem támaszt különösebb szellemi igényt, sok szenzációt nyújt és végül sok esetben döntő, nem is kerül sokba. Azokra a színes kis füzetekre gondolok, amelyeket minden újságos bódéjában megtalálhatunk; kevés szöveggel, egyszerű, de élethű rajzzal, sok kalandos, krimi, vagy kémkedési történetet ismertetnek. Ma már alig van ország, ahol ezerszámra ne jelennének meg ilyen füzetek. Ezek az olvasmányok nemesak tartalmuk miatt veszélyesek, hanem azért is, mert nem elegendő egy belőlük, hanem egész sorozatra van szükség. A szülők csak abban az esetben nem tesznek

valamit az ilyen tárgyú olvasmányok ellen, ha — mielőtt a gyermek szellemi tápláléka lesz — nem veszik kézbe és nem olvassák el.

Természetesen a silány értelmű, vagy egyenesen a romboló hatású füzetek, vagy könyvek száműzése a családi könyvtárból a problémát nem oldja meg, legfeljebb elodázza. Legegyszerűbb dolog, ha az ilyen kétértékű irodalmat a nevelő, vagy a szülő elolvassa, annak tartalmát a fiatallal megbeszéli és rámutat a hibára, a tévedésre és a benne rejlő veszélyre. Így a szülő is szükségesnek látja, hogy állandóan felkészült legyen és a szellemiek terén is nyújtson valamit gyermekének.

... hanem ...

A helyes olvasmányok kiválasztásánál tisztában kell lennünk a nyomtatott betű erejével, amely az ifjúsági könyvekre különösképp vonatkozik. Az olvasott történet huzamos ideig hatással van a fiatal szellemére, a megismert dolog lelki kép formájában megelevenedik és az ott szereplő hősnek talán nemesak a tetteit, hanem még a beszédmódját is utánozza. Hányszor látni az utcán, vagy valamelyik parkban fetregő gyerekeket, akik egy krimi, vagy vadnyugati jelenetet próbálnak lejátszani. Így lehet választani: vagy egészséges jellemalakító felfogást szív magába a fiatal lélek, vagy a ponyvairodalom kétes hőseinek ingadozó egyénisége hatja meg.

Ma már minden valamire való iskola úgy állítja össze az ifjúsági könyvtárat, hogy a

fiatalok szellemi fejlődését könnyebbé tegye. Sok értelmes pedagógus szakszerűen csoportosítja az ifjúsági könyveket és így a különböző korosztályhoz tartozó fiatalok mindig megfelelő könyvet kaphatnak.

A külföldön élő magyarságnak kimondhatatlanul szolgálatot tenne az a szakember, aki önként vállalkozna arra, hogy a magyar ifjúsági irodalmat hasonló módszerrel korszerűen összeállítaná. Otthon is, külföldön is jelennek meg könyvek, de nincsenek rendszerezve és az a fonák eset állhat elő, hogy a gyermekek (sajnos, nem túl sokan tudnak magyarul olvasni, így a veszély eszik) azt az ifjúsági könyvet olvassák el, ami éppen kezükbe kerül.

Az olvasás megkedveltetésének és irányításának egyik látható eredménye az lesz, ha a fiatalok kis házikönyvtár megalapítását is tervezik, amelyet tulajdonuknak tekinthetnek. Gyakran előfordul, hogy egy kedves könyvet többször elolvas minden fiatal, de nemesak azok, hanem az idősebb nemzedék is. A szülők sokszor már nem tudják mit ajándékozzanak gyermekeiknek. Talán a romlásra ítélt ajándékok között a legmaradandóbb mégis csak a könyv... Természetesen ezen a téren is sokat számít a szülők példája. A mai sokoldalú világban, amikor nem lehet már mindent fejben tartani, helyes, ha a szülőknek van egy könyvtáruk. Így a könyvtár gyakorlati haszna mellett sokkal inkább meg lesz a nevelési előny is és a fiatalnak sem lesz idegen szüleit ezen a téren követni.

P. SZŐKE JÁNOS

MEGHÍVÓ

A SVÁJCI KERESZTÉNY MAGYAR MUNKÁSSZÖVETSÉG
ZÜRICHI CSOPORTJA

Irodalmi estet

rendez

«PETŐFI SÁNDOR ÉS KORA»

címmel

1971 február 13-án (szombaton) este 7 órakor

Zürichben, a Kirchengemeindehaus «Guthirt»-ben, Guthirt Str. 7.

(Busz: 33 és 71-es számú a «Rosengatenstrasse» megállóig)

Előadó: Kozma Ferenc szkv. vezérkari őrnagy, Liège (Belgium).

A rendezés családis jellegű, elhelyezkedés asztalok mellett.

Buffet: Bor, sör, üdítő italok, kávé, pogácsa, cukrászsütemények.

Hivatkozással eddigi nagyszerű előadóestéinkre, kérjük, hogy ezen a rendkívüli élményt ígérő irodalmi esten — amely ifjúságunk számára különösképpen tanulságos lesz — minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Tagtársainkat, barátainkat és minden magyar hazafit nagy szeretettel vár a

Zürich 1971 január

RENDEZŐSÉG

Dr. Angyán s. k.

Építsük tovább a Burg Kastl-i gimnáziumot

— A VILÁG EGYETLEN SZABAD MAGYAR GIMNÁZIUMA
IGAZGATÓSÁGÁNAK FELHÍVÁSA —

Burg Kastl már évek óta szűknek bizonyul. Szűk az iskolaépület, szűk az új leány-internátus is. A jelentkezőket évek óta nem tudjuk mind felvenni.

1970. őszén a bajor kormány tanügyi, egészségügyi és pénzügyi szakbizottsága a helyszínen állapította meg, hogy a jelenlegi 340 körüli létszám is csak akkor tartható fenn, ha a leányinternátus padlásterét leányszobákká építjük ki és még négy párhuzamos alsó osztályt építünk.

Ez a kibővítés legkevesebb 500.000 DM-ba kerül. Ennek legalább egyharmadát kell a magyar emigrációnak összegyűjtenie, a többit a németektől kérhetjük.

Ezért fordulunk a külföldi magyarsághoz, a magyar egyházakhoz, szervezetekhez és sajtóhoz, valamint mindazokhoz, akiknek szívügye a külföldi magyar ifjúság jövője: tanulóink szüleikhez, azok baráti köréhez, hogy a gyűjtést sürgősen szervezzék meg és indítsák el. A szülők képviselőire Európában felkértük az iskola Szülői Tanácsát, Amerikában: Dr. Batizy Gusztáv orvost (Acron-Ohio), Pallos Lórántot (Huntsville, Alab), Dr. Papp Gábort, a clevelandi Iskolamozgalom vezetőjét, aki ösztöndíjak szervezésével eddig is jelentősen támogatta iskolánkat, Skerlán Gyulát (Cleveland), Tüskös Mihályt (Luisville, Kyov), Dr. Waczek Ferencet (San Diego).

Az együttes akció levelezési címei: *Európában: Ungarisches Gymnasium Direktorat, 8455. Kastl, W-Deutschland, Amerikában: Hungarian Central Committee For Books and Education Inc. P. O. Box. 16403. Cleveland, Ohio, 44111.*

Most, amikor a gyűjtést új alapokon újra elindítjuk, hálával gondolunk mindazokra, akik eddig segítettek, különösen megboldogult Gámán Imrére, aki egyszerű munkás létére, egyedül 2 év alatt, minden adminisztrációs költség nélkül, több mint 10.000 dollárt gyűjtött a leányinternátusra. Dr. Értvay József gyűjtését általános kulturális célra, ki nem vehető bankalapra tette. Így gyakorlatilag az elmúlt 4 év alatt a gyűjtés iskolánkra eső részét sem kaphattuk meg.

Ezért a Hungarian Cultural Fond iskolánknak szóló gyűjtését nov. 1-ével leállítottuk. A jövőben a felajánlásokat ugyancsak minden adminisztrációs költség nélkül közvetlenül az iskola építkezési kontójára, *Ungarisches Gymnasium, Baukonto: 1956. Kastl, Sparkasse, Nr. 3030301, Amerikában a Hungarian Central Committee fenti, clevelandi címére kérjük.* Az adományokról negyedévi nyilvános és pontos kimutatást adunk, évvégén pedig az adományozók nevét Évkönyvünkben megörökítjük.

Téglajegy tulajdonos: aki legalább egy téglával támogatja az építkezést (30.— DM, vagy 10.— \$). Az adományt «téglajegygyel» igazoljuk.

Pártoló tag: aki 75.— DM-t, Amerikában 25.— \$-t adományoz. Neve az intézet aranykönyvébe kerül.

Alapító tag: aki legalább 300.— DM-t, Amerikában 100.— \$-t, egyesületeknél legalább 600.— DM-t, Amerikában 200.— \$-t adományoz. A védnök, vagy alapító tag, szervezet neve az iskola emléktáblájára kerül. Meghalt barátok nevére is lehet adakozni.

Az iskola védnöke: (személy vagy egyesület), aki 1000.— DM-t, vagy Amerikában 500.— \$-t adományoz.

Fontos minden márka, minden dollár, mert megháromszorozódik! Amennyit mi magyarok áldozunk saját fiataljaink jövőjéért, kétszerannyit kaphatunk a német szövetségi és a bajor államtól is. — Az adomány adóból levonható. Kérésre hivatalos igazolást küldünk.

Kelt, Burg Kastl, 1970. december 1-én.

Dr. Osskó Irnák s. k.
a Szülői Tanács elnöke

Dr. Harangozó Ferenc s. k.
intézeti igazgató

MEGAJÁNLÁS

Az ívet kérjük nyomtatott betűkkel kitölteni, a borítékot címünkre: (Európában: Ungarisches Gymnasium, 8455. Kastl ü. Amberg, Opf. — Amerikában: Hungarian Central Committee for Books and Education Inc. Box 16403. Cleveland, Ohio 44111.) visszaküldeni.

Név: (személy, vagy szervezet .....

Cím: ..... belépek az iskola Támogatói sorába, 1 téglajegy megajánlással: 10 \$, vagy 25 DM. (Kívánt részt aláhúzni!) Pártoló tagjai sorába. (Legalább 25 \$, Európában 75 DM.)

Alapító tagjai sorába. (Személyek: legalább 100 \$, Európában 300 DM. Szervezetek: 200 \$, Európában 600 DM.)

Védnökei sorába (személyek, vagy egyesületek) 500 \$, Európában: 1000 DM.

Kelt ..... (alírással)

A MAGYAR GIMNÁZIUM

Igazgatója közli:

Svájcból az építkezési akcióra felajánlott adományokat közvetlenül az intézet svájci csekkszámájára is be lehet küldeni. Kérjük ez esetben a szelvényre rávezetni: «Adomány».

(Téglajegy: 30.—, Pártolótag: 90.—, Alapítótag 360.— ill. 720.— Sfr. Védnök 1200.— Sfr. Természetesen a téglajegynél kisebb adományokat is hálásan nyugtázzuk, a felajánlott összegek részletben is befizethetők.)

Csekkszámla:

Ungarisches Gymnasium, Postcheckamt; Zürich, Nr. 80-36130

Befizetési-csekklapok igényelhetők:

Ungarisches Gymnasium,
Postfach 152, 5401 Baden

anyanyelv

(Vas Istvánnak)

Major-Zala Lajos

nyelv
húsz év óta
cipellek

oxigénpalack a hátamon

szavak kilői
táplálva görnyesztik
kedélyem

Göcsej
hangkutaiból
létembe sűrített
anyag

betűk lélegzése
agyam áramritmusában

nyelv
húsz év óta
cipellek

szópalack a lelkemen

alászálló kíváncsiság
éltető burka

nyomásvédőként
felbukó csodálkozás

nyelv
húsz év óta
cipellek

idegen vizek
csodacsillantó mélyein

létem légző billentyűit
fojtja

szívemet
gyakran légszomjban
a feledés

édes anyanyelv

nélküled a felejtés
feledés

Arany imák

Valami különös, ámulattal, csodálattal, féltő örömmel vegyült nyugtalanság vibrál a levegőben, mint amikor valami csodának híre fut végig az országon. Baráti levelek erről szólnak, folyóiratok erről írnak, mert ami történt, az Juhász Ferenc szavai szerint «valóban a vérző, aranylő, ősfán-virágzó, csodafában aranylángokkal csipkésedő, véres, csillogó csoda volt.»

Mi történt valójában? A népzene gyűjtő Erdélyi Zsuzsanna magnójával felszerelve elindult népdalt gyűjteni közel százéves öreg magyarokhoz azzal a jogos reménnyel, hogy valamit biztosan talál, mint az őstörténész, aki bevált lelőhelyén mélyíti a földbe ásóját. Am amit talál, más volt, mint amit keresett: ásója nyomán csodálatos kincsek vetődtek felszínre: «a nép szívéből kitemetődött aranyleletekre bukkant.» A 98 éves Babos Jánosné, Rozi néni ágyban fektében nem énekelt régi dallamokat a fellevegőgépbe, hanem eddig soha nem hallott ritmusú, soha nem ismert szövegű imákat mondott. A belső átélés fűtötte hangja «időnként beszéddallam lejtésével váltott, és rímes-rímtelen, kötetlen verselésben nagyon messziről érkezett». Évszázadok szinte felmérhetetlen távlatában gyökereztek meg ezek az imák népünk lelkében, melyekről nem beszélt, templomba nem vitte, hanem mint titkos örökséget szívébe temette. S most a somogyi Nagyberényben, Babos Jánosné fölnyitotta ezt a «nép szívébe temetődött múlt-idő kristály-koporsóját.

Erdélyi Zsuzsanna, alig egy éve, a Magyar Tudományos Akadémián magnetofon felvételekkel és vetített képekkel tartott ismertető előadása óta, széles vonalon indította el az imagyűjtést. Ma már Somogy, Tolna, Baranya, Győr-Sopron, Nógrád, Heves és Vas megyék területén, Szeged környékén, Kalocsa vidékén és a távoli gyimesi csángók közt folytatott gyűjtések a kincsek egész halmazát hordták össze. Ilyen rövid idő alatt természetesen nem lehetett még bejárni az ország minden jelentős részét, úgy hogy a «most hiányzóknak tűnő adat nem negatív jel, hanem a be nem fejezett munka jele». De már az eddig is közölt imák szerkezetükben, hitsemléletükben és az érzelem ívelésében csodálatos fényt vetnek az imádságos magyar lélek Isten felé fordulására.

Az imák egy részének indítóképe a természetből vett lírai hangulatú hasonlat:

«Kokas szólamlék:
Máriát káték...» (Tengőd, Somogy m.)

vagy:

«Oh hajnal, hajnal,
Szép piros hajnal,
Kibe Mária nyogogyik...»
(Egyházasgerge, Nógrád m.)

«Fehér rózsá, Mária,
Engem, Isten, szeressél!...»
(Magyargéc, Nógrád m.)

Finom kis hárfá-futamocskák ezek, melyek az imának Istenhez vezető útját halk hangon, szinte tétován indítják el. De vannak olyanok, melyek egész világosan fogalmazzák meg az imáindítás tudatos akkordját:

«Én felkelék jó reggel hajnalba',
Kimosdódám minden bűneimből',
Megkendőzöm arany kendőcskémvel,
Kimenék ajtóm elejibe,
Feltekinték nagy magos mennyégbe...»
(Lészped, Moldva.)

És amikor az imádkozó tekintetével Istent keresi, olyan pompás, sokszor olyan monumentális képeket vetít elénk, mintha byzánci mozaikokat látnánk:

«. . . . .
Kimenék ajtóm elejibe,
Föltekintek napkeletre,
Ott láttam egy kis kápolnát,
Küél aranyos, belül irtalmas.
Négy szegibe négy arany kereszt,
Közpibe arany ótár.
Arany ótár előtt arany karszékecske,
Abba ül vala asszonyunk Szűz Mária,
Gyenge színe szomorodva,
Arany haja kiszakadva...»
(Gyimesfelsőlok, Görbepataka)

Vagy egy Tolna megyei imában:

«. . . . .
Hol ül, hol ül az Úrjézus?
Paradicsom kertjébe',
Szent arany székibe',
Szent fejét lehajcsa,
Szent könyvét hullassa...» (Lengyel)

És minden, minden csupa arany:

«Hol hol vagyon a boldogságos szép Szűz?
Túl tengeren, aran fán,
Aran fának ágán, annak üdvözült virágján...»
(Tereske, Nógrád m.)

«A tenger elején van egy aranytemplom,
Annak köpén van egy arany asztal,
Arra borul Krisztus Urunk...»
(Bükkszék, Heves m.)

S ebbe az arany hegyekkel, arany kápolnákkal, arany oltárokkal és arany fákkal ékes mennyei ország víziójában felszakad a kérés:

Oh én Uram, Teremtőm,
Ki engem teremtel,
Szent véreddel megváltál,
Jőjj el Jézus!
Veiköztess le bűnnek ruhájából,
Öltöztess fel boldogoknak ruhájába!
Oh te Sátán!
Mit kísérsz engem?

.....
Szentlélek szállj szívembe,
Tarcis meg igaz hitben.
Orgonának magosságá,
Magos mennynek hangosságá,
Nyices kaput angyal!
Nyujcs kezet, Mária!
Mert most megyünk Urszintlátni,
Örökvendégszerezni...» (Kakasd, Tolna)

Mikor azonban «hetvenhétféle pokoleredet», betegség, szorongatás kínozza, hangja olyan sötétté, olyan drámaivá sűrűsödik, mintha görög színpadok kórusainak sikolyát hallanánk:

«Menny el, menny el!
Kérlek a Mária hét fájdalmaér',

Kérlek a Jézus öt mélységes sebeiér',
Menny el, menny el!
Hegyeknek, völgyeknek, kőszikláknak háta
mellé!

Hol fekte kutyák nem ugatnak,
Hol kovászos kenyérral nem élnek,
Hol fekte kakassz nem hallszik!...»
(Gyimesbükk, Rakottyás)

A haláltól azonban nem fél, hiszen tudja, hogy imáit nem mondta hiába. A bölcs nyugalmával szemlélteti önmagát, rendbe van-e minden?

«Halld, halld angyalok zengését,
Mert eljött az óra,
Hivat az Úrjézus lelki mennyegzőre.
Tisztics, Uram, utat, vitethessünk mennybe,
Isten eleibe!
Számlláthassunk meg mennyei sereggel.
Ó te gonosz Sátán, ne kísérgess engem.

.....
Szentlélek, szentlélek,
Száj be szívembe,
Erősicsd hitemet,
Szenteld meg lelkemet.
Mert mellettem van egy Isten,
Előttem Boldogasszony,
Fejem fölött három Mária,
Körülöttem ezer angyal,
A kezembe' szent kereszt,
A szájamba' szent kenet,
A szívembe' szent ostya...»
(Kakasd, Tolna m.)

Az imák befejező részében mindig újra rádöbbenünk arra, hogy majdnem kivétel nélkül mindegyik ezért a szép halálért szól. Ezek az imavégek üzenetek és biztatások s egyben az ima erejébe vetett rendíthetetlen hitnek csodálatos megnyilvánulásai. Néha magának a Megváltónak üzenetei:

«Aki ezt az imádságot háromszor elmondaná,
Megüdvöziteném.» (Tengőd, Somogy m.)
«Mondom, mondom, bizonytal mondom,
Aki ezt az imáccságot este, reggel elmongya,
Kezibe adom a menyország ku'csát,
Ugy örvendezik, mint a régi angyalok, Ámen.»
(Egyházasgerge, Nógrád m.)

De ha az imádkozó maga izen, ő is csak a bűnök bocsánatáról, a megüdvözülésről beszél, mert:

«Krisztus Urunk azt hatta:
Aki ezt az imáccságot este, reggel elmongya,
Ugy megy mennyeknek országába, mint
korozsbéli kisgyermecske.»
(Magyargéc, Nógrád m.)

Vagy az áldott Szent Anya szavait idézi:

«Ki elmongya ezt az imáccságot
Este lefektibe,
Reggel felkeltibe,
Bepecsétlem pokolnak ajtaját,
Kinyitatom mennyország kapuját,
Felvittem boldog mennyországba,
Ugy megüdvözül, mint az Úrjézus Krisztus
Az ő áldott szent keresztifáján, ámen.»
(Gyimesfelsőlok, Görbepataka)

Az általunk ismert imák közül a lengyeli (Tolna m.) esti- reggeli ima befejező része a legcsodálatosabb. Látomásos képeiben, drámai monumentálisában, nyelvének páratlan szépségében mintha harsonák hangja szólna:

«Hirdesd, hirdesd Úr angyala:

Aki ezt elmongya

Este lefektibe

Reggel felkötibe

Főképpen napjában háromszor,

Halála óráján a pokol kapuja bészáratlan
bészáródik,

Mennyország ajtaja kizáratlan kizáródik,

Mennei harangok megkondulnak,

Oltárgyertyák fellobbannak...

(Lengyel, Tolna m.)

Igy imádkozik hát népünk!

Szívünket, ennek a kornak önteltségében, önimádatában didergő szívünket, megbékéltető hála melege önti el, látván, hogy még szállnak az aranyló mennyország felé, s még gyermekek lelkébe behull vetése; hogy vannak még elszórtan az egész kicsinyke ország területén — ha számbelileg nem is sokan — de vannak, akik tudva tudják, hogy az ima földi életünknek Istenbe vetett horgonya. És végül is sohasem a tömeg, a hangoskodók, hanem mindig csak a magányukba elzárkózottak a hűek és tántoríthatatlanok imái mentették meg az emberiséget.

Ezek a szív magányába rejtőzött imák valóban a tántoríthatatlan hűség jelei. Századoknak váltakozó korszellemé, különböző szemlélet-dívatok hullámai nem tudták megingatni. Így maradhettek csak meg teljességükben, a népraiz, népművészet, nyelvészet, irodalom ihletetteinek gyönyörűségére. Nem is csodálkozhatunk tehát, hogy szaktudósok és művészek mámoros lelkesedéssel vetik magukat ennek a «leletnek» tanulmányozására, kiértékelésére, hiszen minden szakmának lényegbe vágó gazdagodását jelentik.

Legnagyobb jelentősége azonban mégis csak az, hogy belevilágít a magyar léleknek mélyes hitvilágába, mely nemcsak a «fekete idő-csomóvá aszalódott kicsi öregasszonyok» kiváltságos birodalma. Idős férfiak is mondják ezeket az imákat. Sőt nem csupán öreg embereké ez a hagyomány. Az imamondók között fiatalok is vannak. «Aszerint tudják a 10-40 évesek, amilyen mértékben érvényesül egy-egy családban a szülői, nagyszülői hagyományörző, átadó készség. Idáig ezek az imák csak a keresztény családok keretein belül öröklődtek. Most Babos Jánosné, Rozi néni indítására az egész nemzet öröksége lett.

Most, amikor Krisztus hitét valóban hvenhétféle pokoleredet szorongattatja, úgy magasodnak fel előttünk ezek az imák, szépségükben és töretlen valójukban, mint intés és ígéret s úgy tükrözik vissza a magyarnak Istent kereső útját, mint a mesebeli tó tiszta tükre a beléje pillantónak szíve örvényeit. Hogy népünkben ez a «Krisztus vérével telecsöppent és arany-lángokkal megpikkelyesedett ima-lánc évszázadok óta ágazik, virágzik, indázik, mint szívben a titkos szerelem, mint magányunkban a rejtett megváltás, mint mindig-megpróbált hitünkben a bűvő segítség, mint a létünk-köré kövesedő bánatban a hozzá-fordulás lehetősége és bizalma» — ez jövönk ígérete.

D. G. M.

Új Írás, 1970 szeptember. Erdélyi Zsuzsánna, Juhász Ferenc.

Új népbetegség: az abortusz

Pünkösdi Árpád tanulmánya, melyet az alábbiakban kivonatossan ismertettünk, a Kortárs 1970 augusztusi számában jelent meg. A szerző «szomorú elsőség»-nek nevezi, hogy a világ országai között Magyarország az abortusz terén az első helyet foglalja el. Ami történelmi, szöges ellentétben áll az ország népjóléti törekvéseivel. «Szocialista egészségügyünk egyik legfőbb emlegetett és legjelentősebb sikere, hogy megszüntette a tüdővést, mint magyar betegséget. Helyette most itt a másik morbus hungaricus: abortusz. Csakhogy a tüdőbajt a rossz szociális és egészségügyi helyzete miatt irigyelt szocialista ország szabadította magára.»

«Magyarországon minden 100 gyermekszületésre 130-140 terhességmegszakítás jut. A művi vetélést engedélyező országok utánunk következő legmagasabb adata 80 (Bulgária, 1966). A többi országban a ráta 23 és 54 között ingadozik. Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Lengyelországban együttvéve kevesebb az abortusz 1000 termékenykorú nőre vonatkoztatva, mint Magyarországon.» «Nem tudhattuk, hogy gyors biológiai károsodást indítunk el? Még nagyobb hiba az elvétett sorrend. Mielőtt biztosítottuk volna a hatékony fogamzásgátló eszközöket és azok alkalmazását, tálcán kínáltuk a biztos, de drasztikus módszert, a terhesség-megszakítást.»

Történelmi és biológiai kutatások szerint egy nő élete folyamán átlagosan 6, 5 gyermeknek adhatna életet. A jelenlegi szülési és családtervezési szokások szerint a magyar nők már csak 2 gyermeknek adnak életet. A Népszámtudományi Kutatóintézet vizsgálatai szerint a fennmaradó számból 2, 6 számítható terhességmegszakításnak. Az orvostudomány fejlettségének köszönhető, hogy csak elvétve fordul elő halálos művi vetélés miatt, de a közvetlen szövődmények aránya megközelíti a 10 százalékot.

Tudományosan igazolták, hogy a beavatkozás után rendkívül magas a koraszülöttek aránya. A drasztikus beavatkozás a terhesség természetes folyamatában tehát nem annyira az anyát, hanem rajta keresztül a később születendő gyermeket károsítja. A későbbi testi és szellemi fejlődésben, az iskoláskori és felnőttkori teljesítményképességben, a betegségek iránti hajlamban nagy különbségek vannak az érett és kissúlyú magzatok között. Már ma is emelkedik a családoknak, a társadalomnak súlyos gondot okozó fogyatékos gyermekek száma. Feltehető, hogy ez későbbi munkateljesítményekben is fogja éreztetni hatását, sőt az ideg- és elmegyógyintézetek egyébként is szűkös hálózatát fogja tovább terhelni. A csecsemők és gyermekek életképessége, fejlődése szempontjából döntőek mind a születés előtti, mind a születés utáni életfeltételek. Míg a születés utáni életfeltételek állandóan javulnak, addig a születés előtti, a méhen belüli életfeltételek egyre romlanak. Ez a morbus hungaricus!

«Az ember legnagyobb társadalmi és biológiai vállalkozása az utód létrehozása, a gyermek. Érdekes világjelenség, hogy az első szülés főpróbának tekinthető, mert a második gyermek általában erősebb, egészségesebb, na-

gyobb súlyú. Magyarországon 1960 óta elmarad a főpróba.» A második, harmadik, sokadik gyermek közül több a gyengébb, az éretlenebb, mert az őket szülő anyák több abortusz után vannak. A szegedi orvosok megfigyelése szerint «nagy a valószínűsége annak, hogy a művi vetélés magzati sejteket juttat az anyai vérrendszerbe. Abban az esetben, ha az anya RH-negatív vércsoportba tartozik, a magzata pedig RH-pozitív vércsoportba, a vérbe került sejtek érzékenyítik, szenzibilizálják az anyát, úgy, hogy olyan ellentét alakul ki közte és a későbbi gyermeke között, mint a szervátültetésnél. A művi beavatkozás át-töri az elzártsgát, az anya és magzat közötti gátat, emiatt a következő gyermek idegen testté válhat az anya számára.» Ez a tény évente feltehetően 3-4, 5 ezer nő számára teszi lehetővé a további gyermekáldást. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az évente művi vetélésre jelentkező 150.000 nőnek csak egynegyede nem akar több gyermeket, a többi szép és egészséges gyermeket szeretne még szülni.

Magyarországon átlagosan évente 160-200 abortusz jut az 1200-nyí nőgyógyász (sok szülész, vezetőorvos, stb. nem végez megszakítást!) mindegyikére. A szakorvosok túl vannak terhelve munkával. Túlerheltségüket mutatja pl., hogy mintegy 2100 termékenykorú nő gyógyítása, kezelése, felvilágosítása jut a szakorvosok mindegyikére. Mégis az orvosok tehetnének a legtöbbet a veszélyes abortuszok elhárítása és a korszerű születésszabályozási módszerek elterjesztése terén. Akadnak is megszállottjai, harcosai az ügynek. A többség viszont hallgat, őket a művi vetélést kérők áradata söpri magával. A magyar törvényhozás sajátos következtetlensége, hogy a világ egyik legliberálisabb abortusztörvényének országában a magyar «antibébi» tableta, az Infecundin árusítása a legszigorúbb feltételekhez van kötve.

A szerző, a korszerű fogamzásgátló eszközök hatékonyabb propagálására ajánlván, így összegezi kutatását: «A jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján is egyértelműen biztosak lehetünk abban, hogy nem folytatható tovább ez a nagymérvű terhességmegszakítás, mert káros és veszélyes a társadalom szempontjából is.» Követeli a tiltott műtétek szigorú felderítését és büntetését; javasolja a jelenlegi abortusztörvénynek a bolgár minta szerinti átalakítását, mely — orvosi indikációk kivételével — tiltja az abortuszt azok számára, akiknek nincsen élő gyermekük. Az egy- és kétgyermekesek bizottságtól kapják az engedélyt, a többgyermekesek, illetve 45 év feletiek szakorvosi vélemény alapján, bizottság nélkül jelentkezhetnek a műtetre. Végül megállapítja: «Nálunk a 'családtervezés' még pusztán menekvés a gyermektől. Pedig első-sorban nem az elhárító törekvésnek, hanem a tervezésnek kellene érvényesülnie. És azon keresztül annak, hogy a családok és a társadalom biztosítsa, hogy elegendő számú gyermek szülessen és a gyermekek egészségesek, életrevalók legyenek. Ehhez pedig sülván megfelelően felnőtt társadalomhoz méltóan kell kezelni az egész abortuszkérdést, a családtervezés ügyét.»

Események és közlemények

Bécs. Prof. Dr. Ivánka Endre dec. 15-én magasszintű, jól felépített előadásban ismertette Szent István korából egyházunk egyik legfontosabb írott emlékét, Szent Gellért «Deliberatio»-ját.

1970 dec. 20-án az egyházközség karácsonyi ünnepélyén a cserkészek műsora bensőséges, meleg hangulatot teremtett. Az ünnep keretében a Szent István Egylet szeretetvendégségben részesítette idősebb honfitársaikat. Az ünnepi köszöntőt Radnai atya mondta. Egy héttel később évzáró ünnepélyt rendeztek, melyen a szülők jelenlétében összegyűjték az évi munka eredményeit és bemutatták a jubileumi táborozásról felvett filmet.

Megjelent a délvidéki «Katolikus Kínesei Kalendárium». A lelkészség irodájában kapható 15 S-ért.

Liège. Nagysikerű Katalin Bált rendezett az idén is a Liègesi Magyar Egység, melynek tiszta jövedelmét, harmincötezer frankot, a magyarországi és erdélyi árvízkárosultak részére juttatják el.

Banneux-ben az Éjszakai Zarándoklaton száz körül volt a résztvevők száma. A Banneux-i folyóirat is lekötölte a hírt a magyarok zarándoklatáról.

Dr. Gábor Áron tartott nagyon értékes és késő estebe nyúló előadást Liège-ben. 15 évig élt Szibériában, s ottani tapasztalataiból és élményeiből adott elő. Könyveit is sokan megvették.

Lyon. Délfranciaországban, Bourgoin-ben a csikorgó hideg ellenére is meleg hangulatban tartotta meg szilveszteri bálját a Magyar Egysület. A Cannes melletti Auribeau-ban kedvezőbb időjárási körülmények között jöttek össze a Côte-d'Azur-i magyarok köszönteni az újesztendőt.

Lyonban február 7-én lesz teadélután a «Ma Maison»-ban, 29, rue Maurice Flandin (3. kerület), Grenoble-ban február 14-én a St. Joseph plébánia helyiségében, Rue Beyle-Stendhal.

Bayonne. A franciaországi Bayonneban a múlt év november 14-én ünnepelte szerzetesi fogadalomtételének ötvenedik évfordulóját Poch Cypriana Sioni Nővér. Az ünnepélyes szentmisét a St.Étienne-i plébános celebrálta, mely alatt a zárda lelkésze mondott szentbeszédet. Cypriana Nővért sokan keresték fel e ritka ünnep alkalmával nővértársai, otthoni rokonai és a párizsi magyar hívek közül jókívánataikkal. A jubiláns néhány éve került a Sioni Nővérek bayonnei házába. Előzőleg 15 éven át Párizsban dolgozott és a Magyar Misszió érdekében is sokat járadt.

Film Fatimáról. 16 mm-es, színes, magyar nyelvű hangosfilm készült a Szentatya fatimai látogatásáról. A film nagyon alkalmas a magyar szentmise után való levetítésre. A vetítés 27 percet vesz igénybe. P. Cserháti Ferenc, berni magyar lelkész vállalta a film kikölcsönzésének leadminisztrálását. Érdeklődők tőle igényeljék idejében. A címe:

CH-3007 Bern, Sulgeneckstrasse 7.

Aachen. A németországi magyar munkában dolgozó lelkészek szokásos tavaszi lelképásztori-értekezletüket Aachen-ben tartják. Az értekezletre meghívják a környező államok magyar munkában dolgozó lelkészeit is, elsősorban azokat, akik Aaachent nagyobb nehézségek nélkül elérik.

A konferenciát március 4-5-én tartják. Érkezés 3-án este; visszaindulás 6-án reggel. Jelentkezés a főlelkészi-hivatalnál, vagy Szigeti István acheni lelkésznél. Helye: A. Pieper-Haus, D-51 Aachen, Leonhardstr. 18-20. A püspöki palota tőszomszédságában. (Gyalog a pályaudvartól 4 pernyi járásnyira.)

FŐPÁSZTORI VÁLTOZÁS a Lausanne-Genf, Fribourg-i egyházmezejében

A 77 esztendő Charrière Ferenc megyéspüspök lemondását VI. Pál pápa elfogadta és utódjává eddigi segédpüspökét, Mgr. Mamie Pétert nevezte ki 1970 december 30-iki hatállyal. Ennek segédpüspökévé pedig Bullet Gábor fribourgi szemináriumi és egyetemi tanárt tette meg. Charrière püspök világvonatkozásban is úttörő alkotása volt egy diákotthon Tengerentúlról jövő főiskolások számára Fribourgban. Ezt Szent Jusztin második századbéli bölcselőről és vértanúról nevezte el. Azóta Európa különféle egyetemi városában is alakultak hasonló intézmények. — Charrière püspök kitűnő szónok és tollforgató volt. Mint elődje, Besson püspök, a különféle hitvallású keresztények testvéri egymásratalálásának, az ökumenikus mozgalomnak is előharcosa volt. — 1970 november 21-én tartotta püspöksége 25. évfordulóját a Szent Miklósról elnevezett fribourgi székesegyházban a svájci püspöki kar és közel 200 pap koncelebrálásának keretében.

P. M.

St.Gallen. A nagy hideg ellenére nagy számban jöttek össze a St.Gallen-i magyarok karácsonyi szentmisére a Herz Jesu kápolnában. A szentmisét és szentbeszédet ez évben Dr. Ikvay László tartotta. Szentmise után karácsonyfa ünnepélyre a zeneterembe vonult a közel 100 főnyi hívőssereg legnagyobb része. Köztük kb. 40 gyermek. Dr. Ikvay László üdvözlő szavai után Schuster Öcsi szavalt «Szent Karácsony» címmel, majd Németh Lajos és Németh László duettje következett, kiknek zenejátékát a közönség énekkel kísérte. Atyjuk, Németh Lajos a szülők nevében intézett közvetlen szavakat a közönséghez s azt javasolta, hogy havonta egyszer, a hónap első vasárnapjára eső szentmise után jöjjenek össze a szülők ugyanott a gyermekekkel a magyarságtudat és magyar nyelv ápolására, amit a jelenlévők helyesléssel vettek tudomásul. Erre a gyermekek megajándékozása következett kis karácsonyi csomaggal. A bensőséges ünnepély a magyar himnusz eléneklésével ért véget.

Fribourg. A fribourgi egyetem javára a magyar istentiszteleten befolyt 27.— frank.

Traiskirchen. Ebben a nagy osztrák menekülttáborban jelenleg ezer különféle nemzetiségű, vasfüggöny mögöttől való menekült tartózkodik. Köztük sok gyermek is. Valamennyien a táborban töltötték a hontalanság első karácsonyát és a kápolnában éjfélí misén vettek részt. A tábor kápolnáját a bécsi érsekség és a helyi hatóságok támogatásával sikerült renováltatni, de az oltárfelszerelés, szőnyegek és egyéb kellékek még mindig hiányoznak. A tábor magyar lelkésze, P. Szollár Lajos ezúton is kéri az európai magyarokat, adományaikkal segítsék a kápolna renoválási munkálatait befejezni és a sok táborlakó magyar nehéz gondját megenyhíteni.

Róma. Nagy meglepetést jelentett nemcsak komránykörökben, hanem a Vatikánban is, hogy Száll József volt olaszországi magyar követ menedékjogért folyamodott az olasz hatóságokhoz. Száll tevékenyen részt vett mindig a kommunista magyar kormány és a Vatikán között folyó tárgyalásokban is.

Giessen. A giesseni karácsonyi ünnepség 1970 december 19-én már délután kezdődött. Orosz Jánosné vezetésével a helyi kis magyar gyermekek egy karácsonyi pásztorjátékot adtak elő. Öröm volt őket hallgatni, ahogy formálták a magyar versikeket s ahogy igyekeztek megjátszani a szerepet. A jól sikerült előadást a gyerekek zseppnéja és megajándékozása követte. A felnőttek aztán este még egyszer összejöttek a már hagyományos karácsonyi vacsorára. Sokan voltak közöttük «volt Giesseniek» is.

Mannheim. A mannheimi lelkészség területén 1970 végéig 2000 márka gyűlt össze az erdélyi árvízkárosultak megsegítésére. 1500.— márkával a Burg Kastl-i gimnázium továbbépítéséhez járultak hozzá. A lelkészség területén szétszórtan élő magyarság így adta tanújelét összetartozásáról és együttérzéséről az Anyaországgal és a külföldön élő magyar ifjúság nevelésével.

Brüsszel.

December 6-án, Szent Miklós napján az esti szentmise után közös vacsorával ünnepelték a brüsszeli magyarok a Magyar Házban a Mikulásnapot.

December 13-án ugyancsak az esti szentmise után Dr. Gábor Áron, a székely szabadsághős, Gábor Áron leszármazottja, az ismert emgírás író tartott előadást «Az embertől keletre» címmel a Magyar Ház nagytermében. Az előadás sikerét mutatja, hogy magával hozott könyveit az utolsó darabig szétkapkodták. Brüsszeli előadása előtt Louvenben és Liègeben is tartott előadást.

MAGYAR NYELVEN MEGJELENT AZ OLTÁRSZOLGÁLATI MISEKÖNYV I. KÖTETE

a Szent István Társulat kiadásában, Budapest. Színes kiállítású s gyakorlatban jól használható, a prefációkat kottával hozza. — Otthoni bolti ára: 267.— Ft. A külföldi magyar lelkészségek részére 60 darabot rendeltünk egylet-re.

A Miskönyv megrendelhető a Főlelkészség címén 1971 január 25-ig.

Karácsonyi ünnepség

Stuttgarban

Hagyományos lett, hogy Stuttgartban a nagy ünnepekre a magyarok az ökuménia jegyében találkoznak. Így volt ez 1970-ben is. A Szt. Miklós plébánia kultúrtermében gyűltek össze honfitársaink a katolikus és evangélikus lelkészek vezetésével. A hagyományos karácsonyi énekek közben minden magyar gyermeknek volt szerepe: kisebb-nagyobb helyi akcentussal, de mégis magyarul az ünnep hangulatához illő verseket mondtak el. A legnagyobb sikert a szatmári pásztorjáték aratta. Teljesen modern volt és éreztük, hogy nem is térünk vissza történelemben, hanem a mi korunkban történt és játszódott le.

A magyar énekkar többszólamú darabokat adott elő. A szeretetvendégséget Billnitzer Ernőné készítette elő, nagy hozzáértéssel és sikeresen.

P. SZ. J.

Karácsony Brüsszelben

Nagyon szépen, és honfitársaink nagyszámú részvételével teltek el a karácsonyi ünnepek. December 24-én már éjfél előtt megtelt a Magyar Ház kápolnája. Pontosan éjfélkor vonult be a ministránsokkal az ünnepélyes éjféλι misét celebráló brüsszeli magyar lelkész, miközben a hívek a «Harmatozzatok, égi magasok...» kezdetű éneket énekelték. Az elsőtétített kápolnában csak a könyvtartó állvány mellett égett az adventi koszorú négy gyertyája, hogy megvilágítsa a karácsonyi Martyrologium szövegét, amelyet a celebráló pap énekelt. A kápolna fényeső-világítását akkor kapcsolták be, mikor a pap ezt a szöveget énekelt: «Majd 9 hónap elteltével megszületett Szűz Máriától a judeai Betlehemben». A Martyrologium éneklése után kezdődött az éjféλι mise, melynek folyamán a jelenlévők szinte kivétel nélkül szentáldozáshoz járultak.

25-én, karácsony ünnepén délután 5 órakor kezdődött az ünnepélyes nagymise. Utána a Magyar Ház nagytermében volt karácsonyi ünnepély, melynek keretében a brüsszeli magyar iskola kis növendékei szerepeltek, a végén pedig a mintegy negyven jelenlévő gyermek mindegyike egy-egy kis ajándécsomagot kapott.

Karácsony másodnapján este 6 órakor volt szentmise, majd a brüsszeli Margit-kör tartotta közös vacsorával egybekötött karácsonyi ünnepélyét a Magyar Ház nagytermében. Külön nyilvános köszönet illeti a Kőr tagjait áldozatkészégükért, amellyel 30 öreg, illetve beteg honfitársunknak juttattak karácsonyi szeretetsomagot.

December 27-én, Szentcsalád vasárnapján az esti szentmise után litánia keretében a Szent Család oltalmába ajánlották a magyar családokat.

December 31-én este 7 órakor volt az ünnepélyes évvégi hálaadó istentisztelet (Te Deum). Utána — újév napjának előestéje lévén — január 1. szentmisével történt az új év ünnepélyes megnyitása. — Este 9-kor kezdődött a szilveszteri bál, melyre a bálterem zsúfolásig megtelt.

Könyv készül Kiss Szalézzól

Sok honfitársunk él az emigrációban, akik otthoni vagy oroszországi börtönökben és munkatáborokban szenvedtek. Mindig hiányoltam, amiért túlzott szerénységből vagy hanyagságból hallgattak szenvedéseikről. Tudniok kellene, hogy akik Hazájukért, Egyházukért szenvedtek, azok szenvedése közügy s nem magánügy és szenvedésüknek szava van kortársaikhoz. A Nemzetek Apostola több levelében hivatkozott szenvedéstörténetére. Kolosszai híveinek nyíltan írja: «Örömmel szenvedek értetek... az egyháznak javára» (I, 24). Arra is kellene emlékeznünk, hogy az Egyház milyen gondosan gyűjtötte össze az első századok «vértanúi aktáit.»

Ha fiatal lennék, életelemlőmül tízném ki, hogy a kommunizmus ideje alatt szenvedett testvéreink szenvedésadatait gyűjtsem össze. Öregségemben immár csak volt vértanú növendékem, P. Kiss Szaléz szenvedéstörténetét szeretném befejezni, s ezért fordulok az Ukrájában szenvedett honfitársakhoz.

Kiss Szaléz atya a gyónási titok vértanúja. Fölötte sokat szenvedett azért is, mert a kommunisták rajta keresztül akarták már 1946-ban Mindszenty primást megvádolni. Borzalmasan megkínózták a Conti utcai és Andrassy-úti börtönökben, az oroszok NKVD börtönében a Vilmakirálynő úton, és Sopronkőhidán. Itteni volt társai azt mondták, hogy százszázalékgig biztos, hogy Szaléz atyát 1947. április 15-én sortűzzel végezték ki az oroszok.

Azonban további kutatásokból arra a következtetésre jutottam, hogy az oroszok Szaléz atyát azon a napon nem végezték ki, hanem Oroszországba szállították. Éspedig ukrájnai szénbányába. Erről már Garamvölgyi Artur írt 1949-ben cikket a Nyugati Hirnökben. Garamvölgyi a kommunista Népszava rendőri tudósítója volt, de 1949-ben Franciaországba menekült. Cikkében azt említette, hogy orosz kapitánytól tudja, hogy Szaléz atya az ukrájnai Stalino nevű bányában tölti le élethosszígiani kényszermunkára szóló büntetését. Azt is hozzátette, hogy kimenekülése előtt találkozott két ismerősével, akik a Stalino bányából szabadultak ki, s azt mondták, hogy az ott szenvedő Kiss páter már a teljes testi-lelki összeroppanás előtt áll.

Garamvölgyi leírását újságírói kitalálásnak, elképzelésnek tartottam. De azóta újabb és újabb jelentésekhez jutottam, melyekből arra kell következtetnem, hogy Szaléz atya tényleg ukrájnai szénbányában fejezte be vértanúságát. Egyik ukrájnból kiszabadult magyar említette, hogy Kiss Szaléz atya az ukrájnai bányában szenvedő társai vigasztalója; a másik arról hallott, hogy a páter vasárnaponként titokban miséz, s szentmiséjén magyar katolikusokon kívül ukrájnai katolikus foglyok is résztvesznek.

Azonban életrajzban nem elegendő a valószínűség: nevezettek pedig csak másoktól hallották a mondottakat. Azért fordulok most Ukrájában szenvedett honfitársakhoz, hátha talállok valakit, aki találkozott — esetleg együtt szenvedett — Kiss Szaléz atyával. Az ügyben teljes bizonyosságra törekszem. Megköszönném azt is, ha olyan honfitársaktól kapnék beszámolót, akik teljesen megbízható ismerősöktől, jóbarátoktól tudják, hogy azok

Kiss Szalézzal együtt dolgoztak a szénbányában. Akiktől megbízható értesülést kapok az ügyben, hálámat azzal fogom kifejezni, hogy a megjelenő munkából dedikált tiszteletpéldányt küldök számára.

P. KIRÁLY KELEMEN OFM

P. O. Box 250,

De Witt, Mich., 48820 USA.

HANGVERSENY az árvízkarosultak javára

A Pax Romana mozgalom zürichi csoportja 1971. január 15-én a Paulus Akadémia nagytermében a magyar árvízkarosultak javára hangversenyt rendezett Zürichben. Közreműködtek Erkel Eszter és Sirokay Zsuzsanna zongoraművészek. Erkel Eszter műsorában Mozart, Chopin és Kodály, Sirokay Zsuzsanna Debussy és Bartók művek szerepeltek.

Mindenkeltől azt kell kiemelnünk, hogy a hangverseny művészi szempontból magas színvonalú művészi élményt nyújtott, jóllehet a közreműködő művészek csak nagy nehézségek árán tudtak a felkérésnek eleget tenni.

A nemvárt nagyszámú közönségnek több, mint egyharmada volt svájci. Nem utolsó sorban kell megemlíteni a hangverseny anyagi sikerét. Egy magát megnevezni nem akaró honfitársunk 100.— Fr-ot juttatott el a rendezőséghez, holott akadályoztatása miatt nem tudott a hangversenyre eljönni. — A közönség az est után a nagy hangversenyek hangulatát árasztotta.

Külön dicséret illeti a Pax Romana kezdeményezését különösen azért, hogy programjait egyre inkább az igényes magyar közönség szolgálatába állítja, s a svájci magyarok szellemi életében egyre nagyobb szerepet játszik.

E. L.

ÖKUMENIKUS TALÁLKOZÓ

Többéves tervezés és előkészítés után idén tavasszal közös Ökumenikus Találkozót tart a Katolikus Egyetemi Mozgalom (KMEM) és az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia Szabadegyeteme a svájci Sionban (Valais kanton).

A rendezők 15 európai országból — köztük Jugoszláviából és Magyarországról —, valamint az USA-ból mintegy 180 értelmiségi és egyetemista részvételre számítanak.

A tavaszi Ökumenikus Találkozó első szervezett kísérlet arra, hogy a gyakorlatban is megvalósítsák a keresztény magyar értelmiségiek együttműködését, felmérjék közös céljait és felelősségüket, számbavegyék lehetőségeiket és feladataikat. Ezt a szándékot fejezi ki a kongresszus témaadó mondata: «... Hogy egyik legyünk — közös felelősség népünkért».

Érdeklődni alábbi címeken lehet:

**Katolikus Magyar
Egyetemi Mozgalom**
Trogerstrasse 48/1
D-8000 München 80
tel: 0811/45 62 44

**Európai Magyar Evangéliumi
Ifjúsági Konferencia
Szabadegyeteme**
Lichtensteinstrasse 20/9
A - 1092 Wien
tel: 0222/34 92 67

Emlékezzünk

1871 február 2-án, száz évvel ezelőtt hunyt el Eötvös József, író és politikus. Három nagy regénye, irodalmi alkotásának legértékesebb termékei. A karthauzi, A falu jegyzője és Magyarország 1514-ben, népszerűek voltak és nemcsak értékükből mentettek át sokat a jelenbe, hanem életerejükéből is. Látszólag három teljesen különböző mű. A karthausi Franciaországban játszódik le a forradalom utáni időkben. A hanyatló miliőben csak egy kiút van, ez pedig a szeretet és önzetlenség útja. — A falu jegyzője nem Párizsban, hanem a magyar vidéken játszódik, a megye életét ismerjük meg belőle. A forradalom előtti zavaros idők korrajza. — Magyarország 1514-ben történelmi regény egy válságos korszakot mutat be. A nép ezrei és bennük az élet lüktetését érezzük a könyvben. Eötvös nemcsak gyönyörködtető munkának szánta regényeit, hanem: vitairat a társadalomhoz, szenvedések és jogtalanságok lajstroma) és «rendüljünk meg a látottakon és okoljunk belőle.»

Egy idézet Császár Elemér tanulmányából: «A karthauzi megmutatja, hogy a társadalom kínos forrongása s az emberek mérhetetlen önzése boldogtalanná teszi az egyént, s ha az egyének szenvednek, nem lehet boldog a köz sem. A Falu jegyzője a demokrácia nevében a régi rendi alkotmány igazságtalan, embertelen rendelkezéseit támadja, a nemesség kiváltságait és az elnyomott jobbság tőrhetetlen helyzetére irányítja a figyelmet. Magyarország 1514-ben még egy lépéssel tovább megy az előbbi nyomon; figyelmezteti a nemességet, hogy kizsákmányoló politikája egy újabb Dózsa-lázadáshoz vezet az országot, ha nem akarja vérbe-romba juttatni a magyarságot, segítsen az elnyomott jobbságokon.»

303 február 3-án halt meg Örményországban Szent Balázs püspök, a gyermekek védőszentje. A balázsjáró szokás is ezen a napon eleveníti föl a csodálatosan szelid-lelkű, madarakkal társalkodó, a gyermekek torokfájását gyógyító szentnek emlékeztét. A népi szokásban neki is, mint Szent Gergelynek, katonánként viselkedő, az iskolának verbuváló gyermekkísérete van, talán emlékeként a legenda ama hagyományának, hogy egykor a szent püspököt katonának kísérték Agricola elé, akiket ez útja közben is tanított, térített. A gyermekek az ő katonái, mint Szent Gergelyé az ő vitézei. — Ez a szokás csak

Magyarország nyugati részeiben ismeretes. (Idézve: A Magyarság Szellemi Népzeje III. 352.)

1736 február 12-én, 235 évvel ezelőtt volt Bécsben Mária Terézia esküvője Lotharingiai Ferencsel.

1886 február 13-án, 85 évvel ezelőtt született Csüry Bálint nyelvész, egyetemi tanár, a MTA levelező tagja. A kolozsvári református kollégium tanára volt. Munkássága elsősorban a nyelvjáráskutatásra terjedt ki. Kiadta a moldvai csángóg nyelvének szótári anyagát. 30 évvel ezelőtt hunyt el Debrecenben, 1941 febr. 15-én.

1796 február 20-án született Mészáros Lázár altábornagy, 175 éve. Az első felelős független magyar minisztérium megalakulásakor Kossuth Lajos hívta fel a művelt és hazafias értelmű huszárezredesre István nádor és Batthyányi Lajos figyelmét, mire V. Ferdinánd király 1848 ápr. 18-án hadügyminiszterré nevezte ki, jún. 8-án pedig vezérőrnaggyá léptette elő. A Szabadságharc bukása után külföldre menekült, sok bolyongás után végre Angliába érkezett és ott is halt meg 1858 november 16-án. — Emlékiratai, melyek hú kifejezői Mészáros becsületes és igazságos lelkületének, szabadságharcunknak legbecsesebb forrásai. Szokoly Viktor adta ki ezeket bő életrajzzal együtt.

1861 február 22-én, 110 évvel ezelőtt született Ambrus Zoltán író, esztéta, műfordító. A Kisfaludy és Petőfy társaság tagja, a Nemzeti Színház dráma-bírálója. Néhány cím munkái közül: Nagyvárosi képek (tollrajzok); Régi és új világ (elbeszélések); A tegnap legendái (tollrajzok); A kém és egyéb elbeszélések; A Berzsenyi dinasztia...

1811-ben, 160 évvel ezelőtt, február 24-én hunyt el Bessenyei György. Hazaszeretete avatta íróvá. Nem volt nagy író, sem mély gondolkodó; műveiben kevés az eredetiség, s nincs köztük olyan, amely nevét halhatatlanná tenné, de pályájának mégis döntő szerepe van irodalmunkban, műveltségünk fejlődésében. Kijelöli haladásunk útját: tanulnunk kell a művelt nyugattól, de érzésben, nyelvben magyarnak kell maradnunk, s nyelvünket lehetőleg magas fokra fejlesztenünk.

Az élet könyvéből

A KERESZTSEG SZENTSÉGÉBEN
RÉSSESÜLTEK

Ausztriában:

Sörös István, 1970 dec. 19-én, Bécsben

Belgiumban:

Kónya Jean-Pierre, K. István és Pálhalmi Mária fia, Saive-ben
Natowicz Péter, N. János és Marozsán Piroska fia, Lanklaar-ban
Aradszky Adrienne, A. Mihály és Nagy Márta leánya, Schaarbeekben
Kovács Patricia, K. József és Hustir Jeanine leánya, Liège-ben

Hollandiában:

Maris Ilona Anna, Maris József és A. Maris-Eremondi leánya, Deventerben

Franciaországban:

Szabó Erzsébet, 13 Marseille
Pencz Berenice, 69 Francheville-le-Bas
Újvári Sophie, 74 Cluses
Gerzenczei Iván, 34 Montpellier
Gyökér Benedikt, 69 La Mulatière
Felker Dávid, 38 Bourgoin
Orosz Stefán, 69 Lyon
Tamási Miklós, 69 Lyon
Nagy Kristóf, 69 Lyon
Timár Monika, 71 Jalogny/Cluny
Perrin Sandra, Max és Szabó Éva fia, 38 Meylan
Larochette Marie-Ange, 01 Thoissey

Németországban:

Major Annabella Erzsébet, M. István és Irsai Gizella leánya, Offenburgban 1971. I. 3.
Izsáki Adorján, I. Ferenc és Bencsik Borbála fia, Philippsburgban, 1971 jan. 9-én

HAZASSAGOT KÖTÖTTEK

Ausztriában:

Gencsi László és Kuchar Daniela, 1970 dec. 18-án, Bécsben

Belgiumban:

Bernard Marchand és Szerdahelyi Éva, 1970 dec. 29-én, Brüsszelben

Hollandiában:

Ben Janssen és Luif Jolán, Veghel (Brabant)

Franciaországban:

Milosavljevic Pajun és Sipos Edit, 38 Bourgoin-ban
Rouzaud François és Juhász Margit, 34 Montpellier-ben

ELJEGYEZTÉK EGYMÁST

Németországban:

Óvári Szeőke Szilárd zwiesseli kórházorvos és Németh Judit, 1970 dec. 31-én, München

AZ ÖRÖK HAZÁBA TÁVOZTAK

Ausztriában:

Fülöp-Müller Hedvig, 86 éves, 1970 dec. 14., Bécsben

Lelkemet eltölti a Szentlélek és a pápák jóvoltából megfiatalodott Anyaszentegyház tudata. Atérzem, hogy az Egyház legfőbb jelensége számomra a Jézustársaság s ebbe boldogító hivatást kaphattam. Életem-halálom egyetlen szerelmének most is a magyar népet s hazát tekintem. Az előkészületi évekkkel, a szervező munkákkal, a börtön szenvedéseivel és az eljelentéktelenedés szíves vállalásával. Vigasztaló tudat, hogy odaótról is lehet hatékonyan folytatni a földi élet-feladat szolgálatát. Bízom a magyarság nagy jövőjében, történelmének transzcendens arany-fedezete miatt. A volt és a leendő munkatársokról igyekeztem őszintén és gyakran megemlékezni. Ha váratlan pillanatban SOS behívó érkezik, készséggel indulok; élni és halni készen.

KERKAI JENŐ SJ

Belgiumban:

Takács István, 28 éves, 1971 jan. 1-én,
Brüsszelben

Koller Ferencné, 67 éves, Liège-ben
Vida Ferenc, 69 éves, Genkben
Izer István, 47 éves, Eisdén-ben
Csoma Jenőné, 62 éves, Liège-ben

Hollandiában:

Kaffán Béla, 74 éves, Groningenben
Nagy Lajosné szül. Lengyel Julia, 33 éves,
Roermondban

Franciaországban:

Bácsi István, 44 éves, felesége Mosolef
Alexandra, 38 éves, gyermekeik: István
13 é., Konstantin 10 é., Evelyne 5. é. és
András 3 é., 38 Echirrolles (autóbaleset)
Dr. Ladoméry Imre, 35 éves, 74 Chamonix
Eszterházy Imre, 75 éves, 06 Cagnes-sur-Mer

Németországban:

báró Rónay Ferenc, 1970 nov. 9-én
Donaueschingenben
Tóth István, 57 éves, 1970 júl. 22-én,
Münchenben
Ring Nándorné szül. Borhy Laura, 83 éves,
1970 dec. 23-án, Münchenben
Csiszér Jenőné szül. Kuszeth Mária, 67 éves,
1970 dec. 26-án, Dachauban
Kümmerle Gyuláné szül. Widermann Rózália,
62 éves, 1970 dec. 29-én, Münchenben
Heck Imre plébános, 71 éves, 1971 jan. 7.,
Münchenben

Lugano. Kegyeletes megemlékezés illeti a
luganói magyar istentisztelet sok év óta buzgó
látogatóját, Zupka Lajost, aki 54 éves boldog
házasság után visszaadta lelkét Teremtőjének.

Brüsszel. A Pax Christi Mozgalom belga
bizottsága decemberben egy dokumentumot
tett közzé, amely arra szólítja fel az egyete-
mistákat, hogy fokozottabban konkrét kezde-
ményezésekkel segítsék a Belgiumban tartóz-
kodó idegen diákokat és munkásokat. A se-
gítés egyik módja: tájékoztatni a közvéle-
ményt az idegen egyetemisták és dolgozók
helyzetéről. (VR)

A HITOKTATÓ BALLADÁJA

Motorját benzinnel kínálja,
Megy a káplán a fíliába.
Dülő úton zuhog motorja,
Az Újtelep kerül ma sorra.
Távolról bölcs püspök vigyázza,
Ő a jó Jézust magyarázza.
Meváltónk élete-halála
A drága szent filmszalag nála.
A szent titkok vígan peregnék
Szíve tükrén kis seregnék.
Jézus neve, mint zengő labda
Kiszáll a sugárzó szabadba.
A napfényben fűrdő akácjáték
A méhrájnak tovább adják,
Zümmögnek szerte a tanyában,
Így járt Jézus Galileában,
Galileából Judeába...
Áldott az ígevivő lába.

Nagy Miklós

«Ez valóban Isten Fia volt...!»

Nagyon szeretem Rembrandt képeit. A fény és árnyék csodálatos játéka különös ígétet ad festményeinek. Elsősorban a biblia nagy alakjai ihlették: az Ószövetség sugárzó egyéniségei, vagy az Újszövetség hittől, szeretettől ragyogó szereplői. Alakjai nemcsak fénylenek, hanem fényt, világosságot árasztanak magukból. Itt van pl. híres képe, «Az emmauszi tanítványok». Kisebb-nagyobb reprodukciók vagy szentképek formájában szinte minden családba megtalálta útját. Krisztus ott áll a két tanítvány között, kezében a félig megtört kenyér, alakjából túlvilági fény árad úgy, hogy a néző szinte érzi: itt nem emberi, hanem isteni jelenséggel áll szemben.

Jézus emberi arcvonásaiból istenségét leolvadni, vagy — tudományosan —

Jézus istenségének «bizonyítása»

a keresztény hittudomány legfontosabb és legérdekesebb feladatai közé tartozik.

Ahányszor a «bizonyítás» szót teológiai igazságokkal kapcsolatban leírom, mindig kellemetlen érzés fog el. «Bizonyíték»-on általában egy matematikai levezetés, vagy egy fizikai kísérlet megdönthetetlen eredményét értjük. De — beszélhetünk-e ilyen értelemben «bizonyíték»-ról Krisztus istenségével kapcsolatban? Isten nem mutatható ki a laboratóriumok kémlelőcsöveiben; Jézus istenségét nem lehet «ledesztillálni», isteni és emberi természetét semmiféle «elektroanalízissel» nem lehet elválasztani egymástól. Értelmünk elvezethet ugyan egy bizonyos «valószínűség» határáig, de a végső «ugrást» (S. Kierkegaard) mégiscsak a hitnek kell megtennie.

Nemcsak a teológia, hanem azon belül az ún. «hítvédelem» módszerei is nagyot változtak az utóbbi években. Célja nem annyira a fenti értelemben vett «bizonyítás» (ahogyan azt a régebbi «apologetika» gyakran megkísérelte), hanem a hit alapjainak megvizsgálása és megvilágosítása. Ezekhez az alapvető igazságokhoz tartozik Jézus istenségének «bizonyítása» is: «a legfontosabb kérdés, amelyet a teológusok az evangéliumokhoz intéznek ez: kinek vagy minek tartotta Jézus önmagát?» (J. Schmid, Das Evangelium nach Markus, Regensburg, 1963, 162. o.)

Tegyük fel ma is ezt a kérdést és vizsgáljuk meg röviden: mi jogon tartjuk Jézust Isten Fiának?

Ha Jézus önvallomásait megvizsgáljuk, mindenekelőtt az tűnik fel, hogy Ő

az Ószövetségben megígért Messiásnak

tartotta magát. Ő az Ószövetség záróköve: Őbenne «teljesül be» az ószövetségi törvény. («Nem felbontani jöttem a törvényt, hanem beteljesíteni.» Mt. 5, 17.) Amikor arra a kérdésre, hogy «minek is tartják az emberek az Emberfiát?» Szent Péter — apostoltársainak nevében is — így válaszol: «Te vagy a Messiás, az élő Isten Fia!» — Jézus ezt a választ nem utasítja vissza, hanem megerősíti (v. ö. Mt 16, 13-20). Keresztelő Szent János kétkedésére, «Te vagy-e az, akinek el kell jönnie, vagy mást várjunk?» — határozott igennel felel, amennyiben Izajás messiási jövendölésére hivatkozik: «vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak... a szegények-

nek az evangéliumot hirdetik» (v. ö. Mt 11, 2-6). S végül közvetlenül halálraítélése előtt a főpap kérdésére, «Te vagy-e a Messiás, az áldott Isten Fia?», ünnepélyesen kijelenti, hogy valóban Ő az Ószövetségben megígért Megváltó (v. ö. Mk 14, 62).

Ezzel a messiási öntudattal párhuzamosan egy másik vonás is kiolvasható az evangéliumokból:

Krisztus a mennyei Atya küldöttjének

mondja magát. Elsősorban Szent János hangsúlyozza ezt a «küldetést». «Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy Egyszülött Fiát küldte a világra, hogy általa éljünk... Mi láttuk és tanúságot teszünk róla, hogy az Atya elküldte Fiát, mint a világ üdvözítőjét.» Szent János első levelének (4, 9-14) ezt a tanúságtételét egész evangéliumának összefoglalásaként foghatjuk fel. Szent János tanúsága szerint maga Krisztus is azt tartja «Istennek tetsző cselekedetnek, ha követői hisznek az Ő küldöttjében» (v. ö. Jn 6, 29), mert: «aki titeket hallgat, engem hallgat, s aki titeket megvet, engem vet meg, s aki engem megvet, azt veti meg, aki engem küldött» (Lk 10, 16).

Már a 12 éves Jézus azzal utasítja el szeretettől aggódó szüleinek szemrehányását: «Nem tudjátok, hogy abban kell lennem, ami az én Atyámé?!» (Lk 2, 50); a mennyei Atya akaratának teljesítése az a titkos étel, amellyel táplálkozik: «Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, aki engem küldött...» Jn 4, 34).

De mindez nem elég! Jézus még ennél is többet mond önmagáról: azt állítja, hogy Ő «a küldött», és az Őt küldő mennyei Atya — egy. Más szóval:

Jézus Istennek mondja önmagát.

És itt többről van szó, mint egyszerű «jelképes» beszédről! Amikor a hegyibeszédben azt mondja, hogy a «békességesek — Isten fiai» (Mt 5, 9), senki sem botránkozik meg rajta: mindenki tudja, hogy itt jelképes beszédről van szó. De amikor a jeruzsálemi templomszentelés ünnepén kijelenti, hogy Ő és a «mennyei Atya» egy, a zsidók meg akarják kövezni, mert «ember létére Istennek tette magát» (v. ö. Jn 10, 22-34). Tanítványait ugyan arra tanítja, hogy ők is így imádkozzanak, «Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy» (Mt 6, 9), de azért éles különbséget tesz az «én» Atyám és a «ti» Atyátok között.

És folytatni lehetne a felsorolást az una-
lomig. Célunk azonban nem az, hogy kimerítően ismertessünk egy hitigazságot, hanem inkább, hogy — Rembrandt módjára — egy rövid villanásra felragyogtassuk a történelmi Krisztus földi arcán az isteni fényt; hogy az olvasót arra indítsuk: olvasson bele a Szentírásba, tanulmányozza Krisztus szavait, s így önmaga jusson arra a meggyőződésre, amelyet a pogány római százados ebben a mondatban tömörített össze: «Ez valóban Isten Fia volt...!»

RITTER MARTON

HIRDETÉSEK

«Szolgálat» címen jelenik meg negyedévenként a régi Papi Egység. A névváltozás azért történt, mert a szerkesztőség ezzel is kifejezésre akarja juttatni, hogy mostantól nemcsak papoknak és szerzeteseknek szóló írásokat akar közölni, hanem szélesebb körben a világi hívek lelki igényeit is szolgálni törekszik. A lap megrendelhető Főtisztelendő Marosi Lászlónál. Címe:

A — Spittal/Drau, Kapellengasse 15.

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás füstölt kolbász	9.60 DM
1 kg paprikás szalámi	12.— DM
1 kg véreshurka	6.— DM
1 kg rizses májashurka	6.— DM
1 kg paprikás szalonna	5.— DM
1 kg disznósajt	7.— DM

25.— DM-től portómentes szállítás.
Vizszonteladónak — előzetes megállapodás után — árengedmény.

Taubel Mihály
hentesmester

6710 Frankenthal/Pfalz
Peter-Rosegger-Str. 3
Tel. (06233) 92 58

IRODALOM ÉS ZENESZAKOS KÖZÉPISKOLAI TANÁRNŐ (26 éves, r. k.)

megbízható, komoly, hozzáillő értemiségi r. k. férfi ismeretséget keresi egyházi házasság céljából. Fényképes választ a R. k. Lelkészségre kér: D-7000 Stuttgart 1, Werastr. 63.

«BOUTIQUE MARIA»

Bécsi Magyar divatáru üzlet
a város szívében.

Kosztümök, kabátok, ruhák és blúzok nagy választékban. Méretre rendelések!

Pongrácz Mária

Wien 1, Herrengasse 2-4.

Tel.: 63 50 222

SZENT ISTVÁN BÁL

1971. Febr. 13.

A Pallavicini Palota termeiben

Wien I. Josefsplatz 5.

Meghívók és jegyek igényelhetők:

SANKT STEPHANS VEREIN

Stephansplatz 5. A-1010 Wien

Tel.: 5200222

Belépőjegy S. 150.—, Diákjegy S. 60.—

A tiszta jövedelem
karitatív célokat szolgál.

Az Életünk

elfogad hirdetéseket,

azok közlését kérjük

a Gazdasági Bizottságon keresztül

P. Szőke János címén beküldeni:

D. Stuttgart 1,

Werastr. 63.

Telefon: 43 37 86

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést.

VECSEY JÓZSEF

most megjelent könyve

Emlékezés

Mindszenty bíboros édesanyjára

közel 300 oldalon mutatja meg, hogyan forrott össze csodálatos egységbe a magyar primás életével egy finom és eszes falusi asszonynak, édesanyjának élete.

A kötet 32 képet is tartalmaz műnyomó papíron a bíboros és édesanyja életéből.

A könyv ára 19.— svájci frank, — 4.50 US dollár, vagy annak megfelelő valuta.

Megrendelhető:

a Magyar Nyomdában

(Ungarische Buchdruckerei)

9000 St.Gallen, Gallusstr. 41. Schweiz.

Keresünk

valódi vagy átképzett

SZERSZÁMLAKATOSOKAT,

SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET

nagy karosszéria

szerszámok gyártásához.

Csak valóban kitanult szakemberek jelentkezzenek, legalább 50 %-os német nyelvtudással!

6 hét próbaidő, véglegesítés után lakásszerzésben is segítünk.

Dr. MELEGHY K. G.

Werkzeugbau und Presswerk

5070 BERGISCH GLADBACH

MAGYAR NYOMDA

UNGARISCHE BUCHDRUCKEREI

vállal mindenfajta nyomdai munkát!

Cím: Ungarische Buchdruckerei,

St.Gallen, Gallusstr. 41. Svájc.

Telefon: (071) 22 55 28

Modern magyar hittankönyv

Újvidéken adták ki, Bácskában. Címe: Katolikus Kincses Kalendárium. (Nem tévesztendő össze a hazai rendszer Kincses Kalendáriumával.) Sok esetben gondolkoztam már, miért nincsen dióhéjban magyar nyelven is hittanösszefoglaló. Ez a dicséretreméltó naptár több ennél. 160 oldalon, a naptári rész mellett megtaláljuk a keresztény élet ma legvitatottabb problémáit Jézus Krisztus egyénisége körül. Nem amatőr próbálkozással, hanem szakértelemmel van minden cikk összeválogatva. Világos áttekinthető formája olyan, hogy okvetlen megadja a lehetőséget a mindennapi életben szükséges vallási továbbképzéshez.

Örvendetes tény, hogy a naptár behatóan foglalkozik a magyarok megtérésének történetével is. Ezek a történelmi cikkek olyan stílusban kerültek nyomdába, hogy különösképpen ajánlom minden külföldi magyarnak, olvassa el.

A hittani rész után jó ízléssel összeválogatott novellát hoz az ügyes szerkesztő, amely tényleg keresztény derüt köt csokorba. És hogy semmi ne hiányozzon, nem is sok, de nem is kevés viccet olvashatunk benne.

A Katolikus Kincses Kalendáriumot Huzsvár László újvidéki r. k. plébános állította össze, munkatársként közreműködött a nem régen elhunyt kishegyési plébános, Tarján Imre. A FORUM újvidéki nyomdából 15.000 példányt bocsájtottak a piacra. Röviden csak ennyit: gratulálunk, bácskai magyarok!

A naptár megrendelhető (5.— DM-ért) P. Szőke Jánosnál, 7. Stuttgart 1, Werastr. 63.

Mainz. A mainzi magyarság 1970 dec. 13-án délután tartotta a Kolpingházban karácsonyi ünnepségét. Ezen az ünnepségen a mainzi kis magyarok először próbálkoztak egy betlehemesjáték előadásával. A kis darab bemutatása megadta a karácsonyi hangulatát az azt követő uzsonnának, melyre a magyar asszonyok hoztak ízesebb-ízesebb süteményeket.

A zürichi magyarság hagyományos, immár 10-ik alkalommal megrendezésre kerülő, tehát

JUBILEUMI-BÁLJA

1971 február 6-án, szombaton

este 20 órától reggel 5 óráig

kerül megrendezésre a zürichi Kaufleutenbältermében (Pelikanstrasse 18).

A nagyszabásúnak ígérkező bál előrelátható sikerét néhány nagyszerű svájci és magyar művész fellépte fogja biztosítani!

Így szerepelni fognak:

Berey Mária és Schinz Dorothea
énekművésznők és

Hegy Géza zongoraművész.

A művészi műsort Karinthy «Teknősbéka» című egy felvonásos vígjátéka fogja kiegészíteni a zürichi magyar cserkészek előadásában.

Jó hangulatról és tánczenéről az ismert Karl Weigand voralbergi tánczenekar gondoskodik.

Belépődíj: Fr. 11.—

Megjelenés hölgyek részére: báli-, vagy «coctail-ruha», urak részére: sötét ruha.

Asztalfoglalás feltétlenül ajánlatos telefonon: (051) 48 52 97 (este 19 és 20 óra között).

Spanyol misszióstelepek Californiában

Amerika felfedezése után a Csendes óceán menti partvidék még sokáig ismeretlen maradt. Spanyol hajósok a 16. század közepe felé eljutottak ugyan a californiai partvidékre, de azután elfeledkeztek róla s az első fehér emberek csak több, mint két évszázad múlva telepedtek le a gyér indián lakosságú Californiában.

Ezek az első fehér emberek minden nélkülözést vállaló és semmi veszélytől vissza nem riadó, mély hitű franciskánus szerzetesek voltak, akik a spanyol királyság támogatásával 1769-ben kezdték meg térítő munkájukat az ismeretlen földrészen. Nemes cél vezette őket: a nyomorúságos viszonyok között élő indiánok keresztény hitre térítése és életszintjük emelése a spanyol királyság védelme alatt.

Az «Új Spanyolország»-i (azaz mexicói) alkirály, a Mallorca szigetén született energikus és nagyműveltségű *Junipero Serra* franciskánus szerzetest bízta meg a térítőmunka megszervezésével s a szárazföldön észak felé haladva, kisebb katonai kísérettel ő maga is elkísérte Serra atyát a teljesen ismeretlen californiai partvidékre. Ezzel kezdődött a misszióstelepek hőskora.

Kimerülten, a nélkülözésektől egyharmaddal megfogyatkozva állapodott meg a kis expedíció a mai San Diegoban, ahol Serra atya csüggedés nélkül, haladéktalanul hozzálátott az első misszióstelep felépítéséhez. Embertelen nehézségeket kellett leküzdenie. Az alig egy szakasznyi katonaság hevenyészett fa-erődöt épített s szinte állandó harcban volt a környéken lakó harcias indiánokkal. Közben mégis sikerült felépíteni a templomot és az emberi hajlékokat, az atyák kezdték megművelni a földet, gyümölcsfákat ültettek, állatokat neveltek, műhelyeket állítottak fel, részben a maguk erejéből, részben a fokozatosan barátságosabbá váló indiánok segítségével.

Ugyanakkor a térítő expedíciónak egy másik részlege két hajóval haladt észak felé s a mai San Francisco öblében kikötve, a gyönyörű fekvésű Carmelben létesítette — hasonló nehézségek között — az első misszióstelepet. Azután a két csoport dél, illetve észak felé haladva, felállította a többi misszióstelepet, melyeknek száma a következő évtizedek folyamán huszonegyre emelkedett, San Franciscótól San Diegoig. Közben új hódítók is jöttek észak felől: az akkor még orosz uralom alatti Alaszkából orosz halászhajók és prémvadászok hatoltak dél felé, de a spanyolok visszaűzték őket és ma már csak egy ortodox fatemplom hirdeti emléküket California legészakibb csücskében. Nem maradtak el a tengeri kalózok támadásai sem, a partmenti missziókat nem egyszer fosztották ki feketelobogós hajójukon kikötő kalózok.

A huszonegy virágzó californiai misszióstelep egymástól körülbelül egy nap járóföldre sorakozott a partvidék mentén. Abban az időben bennük összpontosult California gazdasági és kulturális élete. Sorsuk az 1830-as években fordult tragikusra, amikor az önállóvá lett Mexico Californiát elvette a spanyoloktól, feloszlatta a misszióstelepeket és elűzte a franciskánus atyákat. Az épületek anyagát és felszerelését a környék lakói széthordták,

az indiánok szétszédtek és visszaestek primitív nagy kulturális és művészeti jelentőségüket .. minden anyagi támogatást is megadott a missziók újjáépítésére. Ma már a huszonegy misszióstelep eredeti formájában restaurálva vagy újjáépítve California legvonzóbb és legjelentősebb műemléki látványossága, egyben a katolikus egyház őrhelye a protestáns angolszász világban.

Közülük, bár mindegyiknek megvan a maga külön, drámai eseményekkel kelt története, itt csak kettőről emlékezünk meg. Egyik a már említett, 1770-ben Észak-Californiában alapított gyönyörű Carmel-misszió, «a Missziók királynője». Ez volt Junipero Serra atya legkedveltebb tartózkodási helye, itt is halt meg eredménydús élet után 1784 nyarán. Mint a többi misszióstelepen, itt is szép kert övezi a híressé vált barokk templomot, körülötte pedig ott sorakoznak az egykori lakóhelyiségek, konyhák, élelőhelyek, műhelyek és egyebek. Kis múzeum is tartozik a telephez, ahol az indiánok által faragott vallásos szobrok és bájosan primitív szentképek gyűjteménye fogadja a látogatót, a mellette lévő kis boltban pedig kegytárgyakat és szép indián ékszereket vásárolhat a turista.

Hasonlóan népszerű turista-központ a Los Angeles-től nem túlmessze fekvő másik misszió is, melyet alapítói 1776-ban a mi Kapisztrán Szent Jánosunkról neveztek el s így tív életmódjukba, pusztulásnak indult minden.

1848-ban az Egyesült Államok vette birtokába Californiát, a következő évtizedekben hatálytalanította a mexicói kormány konfiskáló rendeletét és az elhagyott, jórészt romokban heverő misszióstelepeket visszaadta a katolikus egyháznak. De nemesak visszaadta, hanem — az utóbbi évtizedekben felismerve — magyar vonatkozásánál fogva — számunkra különösen kedves hely. Hatalmas templomának kupoláját 1812-ben földrengés döntötte romba, de falai ma is állnak és fennmaradtak a többi épületek is a dús vegetációjú, romantikus hangulatú parkban. Minden épségben megmaradt: az atyák cellái, a katonák kis laktanyája, a kórház, a kovács-, kárpitos-, nyerges-, szappanfőző-, gyertyaöntő-, cipész-, szabó-, szövő-fonó és egyéb műhely, sőt a fogda is, ahová a retinenskedő indiánokat csukták. A virágillatos kert barokk szökőkútjának kőkorlátján szelíd fehér galambok serege száll a látogatók vállára, a kis templom pedig, egyben California legrégebbi épülete, maradéktalanul árasztja a 18. század hangulatát. Híven őrzi a múlt emlékét a kis múzeum is: régi miseruhák, kegyzerek és népi művészeti tárgyak beszélnek a misszió hőskoráról. A női szentek élethűen kifestett, mosolygós faszobrai spanyol módra igazi ruhákba: selyembe-bársonyba vannak öltöztetve, fejükön csipkefátyollal vagy ékkövekkel díszített koronával. De nagyobb igényű és méretű szobrászati mű is áll a kertben: Junipero Serra atya életnagyságú alakja, amint magához ölel egy kis indián fiút. A magyar vonatkozású missziós telepek plébánosa is magyar, dr. Nagy József atya, aki szívesen kalauzolja ritkán odavelődő honfitársait a telep sok látnivalója között.

Csordapásztorok Esszenben

Ejjéli misére a püspöki templom kápolnájában gyűltek össze az esszeni magyar katolikusok; s a már lassan hagyományossá váló családi karácsonyt ünnep «harmadnapján», huszonhetedikén, vasárnap délután tartották meg.

Már a szentmisén is több mint kétszáz Esszenben vagy Esszen környékén élő magyar vett részt. Különösen örvendetes volt a résztvevő gyermekek nagy száma. Ma, amikor az egész világ arról panaszkodik, hogy az ifjúság megközelíthetetlen, hogy a szülők hite és ideáljai a gyermekek számára értéktelen lommá válnak, ritkaság számba menő látványt élvezhettek a karácsonyi magyar mise résztvevői: a szentségi áldásra az oltár köré sereglett gyermekhad ragyogó szemmel énekelte a már klasszikussá vált karácsonyi éneket, németül és magyarul: Stille Nacht, heilige Nacht... Csendes éj, kegyteli éj...

Íme, bizonyág: nem az ifjúság megközelíthetelenségében van a hiba, hanem abban, hogy a felnőttek nem, vagy nem kellő formában próbálják megközelíteni az ifjúságot. Ott, ahol a szándék jó nevelői érzékkel, nagy türelemmel és áldozatkész önzetlenséggel párosul, nem marad el az eredmény.

A mise után a Szent Mihály-plébánia kultúrtermet zsúfolásig megtöltötte a közönség: óvatos becslés szerint is legalább kétszázötven fő, s ennek több mint a fele gyermek, két-három évestől tizenégy-tizenhat éves korig. A műsort is teljes egészében a gyermekek adták; az egyetlen felnőtt szereplő — Kocsis Gábor, magyar és német nyelvű felolvasással — szinte ünneprontónak hatott. Egyébként az egész műsor kétnyelvűen épült; felolvasások, szavaltatok, énekszámok váltották egymást, egyszer magyar, egyszer német nyelven, pergőn, változatosan, példázván azt a nagy feladatot, amely nehéz kétélűségünk szebbik oldalát jelenti. Öt-tizenöt éves gyermekek, akik egyszerre két nyelven hirdetik, éneklnek és szóban, hogy megszületett a világnak Megváltója! Kell-e ennél szebb ajándék!

A legkedvesebb meglepetés mégiscsak az eredeti betlehemes-játék volt, amelyet a Szabadka melletti Adáról származó minta szerint adtak elő a nagyobb gyermekek. Félórára megelevenedett az esszeni kultúrház kis színpadán a téli magyar falu világa, kucsulás, ködmönös csordapásztorok, betlehemes angyalok hozták egy talán már örökre elsüllyedt világ üzenetét.

Lehetetlen részleteiben méltatni, vagy akár csak ismertetni is a csaknem két órás műsort. S a néző nem tudta, mit csodáljon jobban: a zeneszámokat betanító Sikorszki Antónia hegedűművész nő türelmét és zenepedagógiai teljesítményét, Mikó György lelkész fáradhatatlan és sikeres szervezőmunkáját, vagy az esszeni magyar gyermekek szorgalmát. A részleteknél azonban fontosabb az összbenyomás, amelyet ez a háttérben is központként sugárzó karácsonyfa körül megelevenedett világ hagyott minden résztvevőben, a tudat, hogy ez a két világ között élő és felnövekvő ifjúság tudja, hogy hová tartozik, örömmel járul az égi Gyermekek bölcsője elé.

Szerelem – Házasság – Család

Először polgári házasságot kötünk.

«Huszonegy éves vagyok, és beleszerettem egy nálam néhány évvel idősebb fiatalemberbe, akit azonban nem kedvelnek a szüleim. Meg akarunk házasodni, de valahányszor ezt említjük, viharos kitöréssel válaszolnak. Mindenképpen arra akarnak rákényszeríteni, hogy letegyek erről a gondolatról. Mindketten katolikusok vagyunk. Arra gondolunk, hogy legjobb lesz, ha először polgári házasságot kötünk, s csak akkor rendezzük házasságunkat az Egyház előtt, mikor szüleink már belátták, hogy nem akadályozhatják meg házasságunkat. Nagyon helytelen lenne, ha megvalósítanánk tervünket?»

Nagyon helytelen lenne. Házasságuk egyházi rendezéséig súlyos bűnben, vagy közvetlen bűnveszélyben élnének és rossz példát adnának másoknak. Ez utóbbi szempont fontosságát akkor értjük meg egész horderejében, ha megfontoljuk, hogy Krisztus a követőinek azt a szerepet szánta, hogy «a föld sója, a világ világossága» legyenek, azaz mindenben jó példát adjanak másoknak. — Van egy arany szabály, s ezt fontolják meg alaposan mindketten: soha, semmilyen jó cél érdekében sem szabad súlyos bűnt elkövetni. A cél nem szentesíti az eszközt! Súlyos bűnt követ el az a katolikus, aki gúnyt űz a házasság szentségéből azzal, hogy csak polgári házasságot köt. Krisztus igazi követője inkább kész minden szenvedésre, mintsem súlyos bűnt kövessen el.

Lehet, hogy helyzetük reménytelennek tűnik Önök előtt, de rendszerint mindig van

valami mód a megoldásra bűn elkövetése nélkül is. Nincs kizárva, hogy szüleinek megfélelő okaik vannak házasságuk helytelenítésére, pl. jól látják, hogy a szerelem elvakította mindkettőjüket és alighanem boldogtalanok lesznek, ha házasságot kötnek. Ebben az esetben hálásnak kell lennie irántuk, és követnie kell tanácsukat. — Az is lehet viszont, hogy szülei alaptalanul ellenzik a házasságot. Legjobban teszi, ha megbeszéli a dolgot plébániájuk egyik papjával, aki ismeri, vagy megismerheti körülményeiket, és elfogultság nélkül, tárgyilagos tanácsot tud adni. — A szülői beleegyezésre azonban nincs szükségük azoknak, akik már nagykorúak.

Ne tartsa csekélységnek a tervezett bűnt azért, mert sok katolikus hátat fordít vallásának és Istennek azáltal, hogy érvénytelen házasságot köt. Ez a hittagadás legnyilvánvalóbb módjai közé tartozik ma. Még csak megfontolás tárgyává se tegye azt a lehetőséget, hogy szentségi házasság helyett csupán polgári, tehát érvénytelen házasságot köt.

Anyám magához akar kötni.

«Huszonegy éves múltam, és megtartottam eljegyzésemet egy jóra való katolikus fiatalemberrel. Nyolc hónapja ismerjük egymást. Egy hónapon belül meg szeretném házasodni, de anyám könnyek közt könyörög, hogy néhány évig még halasszam el a házasságkötést, mert akkor legalább még egy kicsit együtt lehetünk. Azt mondja: tartozom neki ezzel mindazért, amit értem tett. Valóban köteles vagyok két évvel elhalasztani házasságomat anyám érzelmei miatt?»

Rendesi Mária Életerőnk a szeretet

A II. Vatikáni Zsinat szellemének megismeréséhez és gyakorlati megvalósításához segít hazzá a tárgyilagos, áldozatrakész ember-szeretetet és a személyes Isten-szeretet bemutatása által ez a könyv.

Néhány részlet ismertetés helyett magából a könyvből:

«Modern, haladó, korunkban élő emberekre van szükség, akik megértve az idők hangját és nyelvét, közel tudják hozni a keresztény hit és élet szépségét és nagyszerűségét kortársaikhoz!... Ma a nagy forradalmak korát éljük. A régi történelem csak kis lázongásokat ismert. Ma az egész föld beleremeg ebbe a forradalmi lázba: tökéletesen meg akar újulni! Minden régít le akar vetni. Ellenállhatatlanul vajdák a világ mindaddig, amíg célját el nem éri... Ebben a rettenetes ítéletidőben a keresztényeknek is pozitív szerepet kell vállalniuk! Mind jobban fel kell duzzadnia a bátrak, a hősök, a szentek tömegeinek... Újjá és jobbra alakulásában nélkülözhetetlenek vagyunk!... Csak mi adhatunk szolidaritizmust, önfelelő igaz jóságot a tömegeknek. Csak nálunk van a minden békét biztosító szeretet és egység elve... Vértessük fel hát magunkat az Urral! Tudatosítsuk, hogy Ő él bennünk. Ő küzd általunk. Vele folytassuk az Ő legszentebb forradalmát a gyűlölet, az igazságtalanság, az önzés, a kizsákmányolás

és mindenfajta pusztá naturalizmus ellen. Éppen ezért ne legyen gyengébb a vágyunk, mint Isten Országá, kisebb az öntudatunk, mint az ő küldetése, halványabb a reményünk, mint földi és túlvilági boldogságunk a szeretetben!»

«A szeretetnek tulajdonképpen életünk minden mozzanatában kifejezést adhatunk. Lényege az, hogy a szeretetet valóban kimutassuk, szeretetünk valóban érezhető, fogható valóság legyen. A szeretet életerő bennünk, melynek fejlődni kell. Szeretetünk a szeretetünkért hozott áldozatok mértéke szerint növekszik... Az igazi szeretet bizonyossága a tetekben nyilvánuló áldozat... Gyerekes korlátosságunk az, hogy magunknak mindent megbocsátunk, elnézünk és azt szeretnők, hogy mások ne is vegyék észre fogyatkozásainkat — embertestvéreinktől pedig elvárjuk, hogy mindig hibátlanok legyenek... A Titokzatos Test tagjainak nemcsak Krisztusba kell épülniök, hanem egymáshoz is, különféle korú, rendű és rangú emberekhez... Kereszténynek lenni társadalmi küldetést jelent: Minden keresztény Isten népe tagja, ezért minden keresztény részesül társadalmi küldetésben is. Jézus akarata mindnyáink társadalmi feladatát illetően egységes: Mindenki világosság! Világosságunk erejét a «hegyen fekvő város» hasonlata jelzi. Amint az kiemelkedik, úgy kell kiemelkednie a mi életünknek is a szeretetben.»

Még az is nagy hiba lenne, ha egy évvel elhalasztaná a házasságkötést pusztán azért, mert anyja ragaszkodik az Ön társaságához. A tapasztalat és a józan ész nagyon határozott szabályokat fektetett le arra nézve, hogy az eljegyzés után mennyi ideig várhatnak még a jegyesek a házassággal. A hosszú jegyességi időt lehetőleg el kell kerülni. Minél tovább halogatják a szerelmesek, illetve jegyesek a házasságot, annál nagyobb a bűnbeesés veszélye. Bűnt pedig még anyja kedvéért sem követhet el: «Aki jobban szereti atyját, vagy anyját, mint engem, nem méltó hozzám» mondja Krisztus (Mt. 10, 37). Ezen az általános szabályon nem változtatnak a ritka kivételek sem, amikor szükség van a házasság elhalasztására, mert a házasulandóknak másokat kell eltartaniuk, vagy mert még nincs annyi keresetük, amivel vállalkozhatnának a családalapításra.

Az anyák, akik félnek attól, hogy elvesztik gyermeküket annak házassága miatt, nem gondolnak arra az erkölcsi veszélyre, amelyet a házasságkötés halogatása jelent a fiatalok számára. Önöknek azonban gondolniuk kell erre, és eszerint kell dönteniök. Legjobban teszi, ha döntéséhez kikéri gyóntatója tanácsát, Ő kellően meg tudja ítélni anyja kívánságának ésszerűségét is, és az Önöket fenyegető erkölcsi veszély nagyságát is. Ha ő amellettt dönt, hogy hosszabb időre nem halaszthatják el a házasságkötést, akkor az ő véleményét mondja meg anyjának, és kövesse akkor is, ha anyja neheztel miatta. A bűn, illetve bűnveszély kerülése ugyanis isteni parancs, márpedig «inkább kell engedelmessékedni Istennek, mint az embereknek.»

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St. Gallen, Gallusstr. 41. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 8.— svájci frank

Egyes szám ára: 0.70 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische Buchdruckerei, 9000 St. Gallen (Schweiz), Gallusstr. 41. Tel. (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei Sparkassa der Administration St. Gallen

Bezugspreis jährlich: 8.— Sfr.

Az Életünkben megjelent írásokért minden tekintetben azok szerzői felelősek.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetések pedig csak a hónap 12-ig fogadunk el!